

Nașterea Maicii Domnului, Novgorod, sec. XIV

† Andrei

Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului

Dascălilor, dați-ne tineretul de care avem nevoie!

osește toamna și se deschid școlile. Cred că cea mai stringentă problemă, legată de viitorul nostru, este educația. Educație care nu-i făcută întotdeauna nici bine și nici cu dăruire.

Înțeleptul Solomon ne face un îndemn imperativ și în același timp pragmatic: „Deprinde pe tânăr cu purtarea pe care trebuie s-o aibă și chiar când va îmbătrâni nu se va abate de la ea” (Pilde 22, 6).

Iar Învățătorul absolut, Domnul Iisus Hristos, referindu-se la învățători zice: „cel ce va face și va învăța, acesta mare se va chema în împărăția cerurilor” (Matei 5, 19). Se observă din contextul acestei afirmații că, pentru a fi credibil, un dascăl trebuie ca el, prin viața lui, să mărturisească învățătura ce o propovăduiește.

Sfântul Antonie cel Mare, înțeleptul deșertului, are o mare apreciere față de cei ce pot să-i determine pe ucenici să devină oameni integri: „Cel ce poate împlânzi pe cei neînvățați, ca să iubească învățătura și îndreptarea, făcător de om trebuie să se numească”.¹

Nu-i suficient să-i facă teoreticieni ai virtuții, ci, efectiv, să-i facă oameni virtuoși: „Iată semnele după care se cunoaște un suflet rațional și virtuos: privirea, mersul, glasul, râsul, ocupațiile și întâlnirile cu oamenii. Căci toate acestea se îndreptează spre tot mai multă cuviință. Minte lor cea iubitoare de Dumnezeu li se face străjer treaz și închide intrarea patimilor și a rușinoaselor aduceri aminte”.²

De fapt, încă Sfântul Apostol Pavel îi cere ucenicului său preferat să se facă exemplu credincioșilor „cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăția” (1 Timotei 4, 12). În ucenic se răsfrâng o sumedenie din virtuțile mentorului său. Dacă-i un ucenic reușit îți și dai seama cam cine l-a dascălit.

Sarcina de dascăl nu-i deloc ușoară, ci dimpotrivă foarte dificilă. Sfântul Grigorie de Nazianz spunea: „arta artelor este să-l formezi pe om, cea mai instabilă și cea mai complicată ființă dintre toate viețuitoarele”.³ Dar este de datoria noastră, a dascălilor – incluzând în această categorie părinții, profesorii și preoții – să-i formăm pe cei tineri, căci altfel societatea de mâine va fi alcătuită din oameni neisprăviți.

Marele pedagog Jan Amos Comenius, după ce constată că „omul, ca să devină om, trebuie format”⁴, face un rechizitoriu la adresa celor ce nu sunt educați: „Ce sunt cei bogăți fără înțelepciune, decât niște porci îngrășați cu tărâțe? Și ce sunt cei săraci fără înțelegerea lucrurilor, decât niște măgăruși condamnați să ducă poveri? Ce este cel frumos care n-a învățat nimic, decât un papagal împodobit cu pene, sau după cum a mai spus cineva – o sabie de plumb într-o teacă de aur”.⁵

Pentru ca tinerii noștri să nu ajungă așa trebuie ca noi, părinții, dascălii și preoții să-i formăm. Și ca să-i putem forma trebuie ca noi să avem cunoștințele și harismele necesare unui arhitect de suflete. Nu-s suficiente doar cunoștințele, ci mai trebuie ceva. Și acest ceva vine de sus. Nicodim Aghioritul, referindu-se la dascălii impostori, se folosește de niște comparații dure: „Precum leul nu poate să fie păstorul oilor, după cum nu se cade ca vulpea să păstorească pasărea, tot astfel nu trebuie ca cei pătimiși să cârmuiască sufletele, pe care trebuie să le aducă lui Dumnezeu, izbăviți de patimi”.⁶

Disciplinele de didactică, pedagogie și metodologie le pot furniza dascălilor cunoștințe bogate și necesare pentru a fi eficienți, în munca lor. Dar puterea vine de sus. Despre Mântuitorul se spune că: „Îi învăța pe ei, ca Unul ca are putere” (Matei 7, 29).

Rezultatele modeste ale muncii noastre pedagogice se datorează lipsei noastre de putere duhovnicească. Iar această putere vine dintr-o trăire religioasă intensă, din rugăciune și dintr-un efort de despățimire. Înainte de a te duce la clasă, înainte de a te prezenta în fața studenților, înainte de a predica sau catehiza nu-i așa că ar trebui să te rogi?

Referitor la dascăl, Nil Ascetul scrie: „Trebuie mai întâi să se lupte cu patimile, și cu multă trezvie să-și întipărească în memorie cele întâmplate în timpul luptei, ca apoi, pe baza celor ce li s-au întâmplat lor, să învețe pe alții cele ale luptei și să le facă biruința mai ușoară, zugerându-le de mai înainte cursul și meșteșugul războiului”.⁷

¹ Filocalia nr. 1, Sibiu, 1947, p. 6.

² Ibidem.

³ Migne, Patrologia Graeca, XXV, 425.

⁴ Didactica Magna, București, 1970, p. 31.

⁵ Ibidem, p. 34.

⁶ Sfântul NICODIM AGHIORITUL, Carte foarte folositoare de suflet, Râmnicu Vâlcea, p. 7.

⁷ Cuvânt ascetic, Filocalia 1, Sibiu, 1947, p. 175.

DIN SUMAR:

▶ EVENIMENT	– COSMINA NICOARĂ	(p. 2)
▶ BISERICA ÎN LUME	– RADU PREDĂ	(p. 3)
▶ SINAXAR	– Pr. CĂTĂLIN PĂLIMARU	(p. 4)
▶ THEOLOGICA	– Arhim. ANDREI COROIAN	(p. 5)
▶ TINERII ȘI BISERICA	– Pr. LIVIU-VIDICAN MANCI	(p. 6)
▶ SINAXAR	– Ierom. GRIGORIE BENEĂ	(p. 7)
▶ ARTA SACRA	– MARCEL MUNTEAN	(p. 8)
▶ RECENSIONES		(p. 9)
▶ IN MEMORIAM	– IOAN ST. LAZĂR
– ALEXANDRU CHITUȚĂ	(p. 10)
▶ AGENDA IERARHILOR		(p. 11)
▶ GRILA RADIO		(p. 12)

Dascălii de gimnaziu, de liceu și de nivel universitar ar trebui ei înșiși să fie oameni cu o viață spirituală aleasă pentru ca apoi să le-o poată transmite și ucenicilor. De aceea e foarte actuală și pertinentă o întrebare retorică pe care în veacul trecut Octavian Goga o spune elitei culturale românești: „Și acum, iartă-mă și nu te supăra pe mine, dacă fără a-ți cere un răspuns stau și mă întreb, care este credința dumneatale, mult lădat intelectual la nașiei mele?”

Când ai pornit de acolo din căsuța de la țară, și te-ai dus la școală mai ziceai «Tatăl nostru» seara și visai cu iele și pricolici. Duceai în suflet moștenirea din bătrâni: o candela care licărea în taină și-ți lumina drumul. Dar și s-a risipit moștenirea asta. S-a spulberat zi de zi și fărâmițat în calea ta.

Și fără să vreau, îmi vine în minte o problemă atât de mare atât de nebagată în seamă a vremii noastre frământate de patimi mici: educația religioasă a cărturarimii noastre.

Nu găsiți că ar trebui făcut ceva pentru a ne salva tineretul, dându-i dascăli luminați, care, în școlile secundare, să-l învețe credința în Dumnezeu, și preoți cu guri de aur cari să cuvânteze acolo în centrele studențimii noastre universitare?

Fiindcă, așa cum suntem astăzi, noi nu știm ce vrem și nu știm unde mergem...⁸

Cum remediem situația? Apropiindu-ne de intelectuali și înduhovnicindu-i pe dascăli. Intrând în contact cu ei, în mod individual sau organizând manifestări publice, conferințe, simpozioane, care să-i intereseze. În toate acestea li se poate solicita ajutorul, și lucrul acesta i-ar putea flata. De asemenea, făcându-le noi, clericii, vizite pastorale și oferindu-le literatură duhovnicească adecvată.

Cucerindu-i pe ei, prin ei, vom recupera tineretul nostru în care e speranța țării. □

⁸ OCTAVIAN GOGA, *Pe urmele unui trecător*, Arad, 1901, p. 32.

Pelerinaj de Adormirea Maicii Domnului la Mănăstirea Nicula, străveche vatră de spiritualitate ortodoxă și românească

✎ Cosmina Nicoară

Având o tradiție de veacuri, pelerinajul la Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” Nicula adună în fiecare an, în perioada 13-15 august, zeci de mii de pelerini din toate colțurile lumii.

Convingerea că numeroși credincioși își manifestă dragostea față de Preasfânta Fecioară Maria își are argumentul tocmai în numărul mare de pelerini care urcă dealul Niculei, număr care parcă sporește de la an la an. Cu totul special a fost hramul din acest an, la care au participat sute de mii de credincioși veniți să-i ceară Maicii Domnului mijlocirea și să-i aducă mulțumirile lor pentru ajutorul revărsat asupra vieților lor.

Pentru prima dată în calitate de Arhiepiscop și Mitropolit al Clujului, a săvârșit Sfânta Liturghie anul acesta Înaltpreasfințitul Părinte Andrei Andreicuț, în fruntea unui sobor format din ierarhi, preoți și diaconi. La oficierea slujbelor de seară din ajunul praznicului închinat Fecioarei Maria, Vecernia, Litia, a oficiat Preasfințitul Părinte Ambrozio Meleacă, Episcopul Giurgiului, iar apoi la Utrenie și la Prohod i s-a alăturat Preasfințitul Părinte Lucian Mic, Episcopul Caransebeșului. Din soborul de la Sfânta Liturghie arhierescă de a

doua zi au făcut parte și Preasfințitul Gurie Gorjeanul, Episcopul Devei și Hunedoarei, precum și Preasfințitul Vasile Someșanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Clujului.

De asemenea, au slujit: exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Clujului, arhimandritul Dumitru Cobzaru, starețul Mănăstirii Nicula, arhimandritul Andrei Coroian, prodecanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, pr. prof. dr. Valer Bel, protopopul de Gherla, pr. Aurel Mureșan, protopopul de Blaj, pr. Vasile Brumar, pr. prof. Ignatie Trif, slujitor la Catedrala Arhiepiscopală din Alba Iulia și profesor la Facultatea de Teologie din oraș, precum și consilieri ai ierarhilor invitați și alți preoți și diaconi.

Motivul pentru care pelerinii vin cu trei zile înainte la Nicula este tocmai faptul că se oficiază neconținut slujbe, cu pauze foarte scurte, iar cuvintele de folos duhovnicesc sunt nelipsite de la finalul slujbelor. Și de această dată au primit cuvinte de învățătură de la preoți, profesori, părinți ai mănăstirii, precum și de la ierarhii invitați să officieze sfintele slujbe. Duminică seara, la finalul Vecerniei și Litiei, Preasfințitul Ambrozio a fost cel care le-a vorbit despre puterea Maicii Domnului, despre cultul cinstirii Ei, remarcând, în același timp, dimensiunea unică în țara noastră a pelerinajului și a jertfei aduse Maicii Sfinte de mulțimea atât de mare de credincioși.

Preasfințitul Lucian Mic, Episcopul Caransebeșului a arătat, în cuvântul adresat după slujba Prohodului Maicii Domnului, că pelerinii se adună spre preacinstirea Maicii Luminei și spre închinarea icoanelor făcătoare de minuni din dragostea pe care ei o au față de Preasfânta Fecioară. Ierarhul a venit pentru prima dată la hramul Mănăstirii Nicula, declarându-se impresionat de numărul foarte mare de credincioși.

De la Părintele Mitropolit Andrei, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului, arhipăstorul lor, pelerinii au primit binecuvântare și cuvinte folositoare. Înaltpreasfinția Sa a subliniat câteva dintre virtuțile la care ne îndeamnă Maica Domnului.

„În această zi minunată, când Maica Domnului ne-a adunat încă o dată la mănăstirea ei de la Nicula, gândul cu care vom termina acest pelerinaj și această slujbă minunată este acesta: Maica Domnului ne învață să avem un activism duhovnicesc și practic. Ne aflăm la o mănăstire, aici e loc de rugăciune, loc de meditație, loc de contemplație și loc de isihie. Li s-ar părea unora că Maica Domnului ne-ar îndemna doar la aceste virtuți, la contemplație, la meditație, la isihie și la rugăciune. Or, ați auzit din Evanghelia după Ioan că Maica Domnului ne îndeamnă la activism duhovnicesc și practic. Un om care dorește să câștige cinstit trebuie să pună umărul, să muncească. Și noi, toți creștinii, ca să ajungem în Rai, trebuie să ne nevoim, să fim activi. Are și contemplația locul ei, are și meditația locul ei, are și isihia locul ei, dar trebuie să fim oameni activi. E nevoie să frecventăm biserica, să citim Sfânta Scriptură, să facem acte de caritate și multe, multe altele”.

(Părintele Arhiepiscop și Mitropolit Andrei)

Anul acesta, la slujbele din ajun și la Sfânta Liturghie arhierescă din ziua praznicului a participat un grup de studenți de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, care au dat răspunsurile, iar la slujba Prohodului a venit, potrivit tradiției, corul de maici de la Mănăstirea Piatra Fântânele, cântând alternativ cu preoții și strana această slujbă.

Nelipsiți de la hramurile Mănăstirii Nicula sunt reprezentanții autorităților locale, județene, deputați, senatori și alte

oficialități. Și anul acesta au ajuns la Sfânta Liturghie: președintele Consiliului Județean Cluj, Alin Tișe; președintele Consiliului Județean Alba, Ion Dumitreț; subprefectul județului Cluj, Vasile Cosma; viceprimarul municipiului Cluj-Napoca, Radu Moisin; primarul municipiului Gherla, Ovidiu Ionel Drăgan; primarul comunei Fizeșu Gherlii, Virgil Marinel Mureșan; primarul municipiului Dej, Costan Morar; deputații Horia Uiorea, Petru Călian și Adrian Gurzău, precum și consilieri locali, între care îi amintim pe Remus Lăpușan și Aurelia Cristea.

Înconjurul bisericii vechi, primul popas la mănăstire

Dintotdeauna, pelerinul a respectat o rânduială strictă, mai întâi aducând drept jertfă urcușul de 3 kilometri de jos, din sat până la mănăstire. Oamenii spun că efortul este nesemnificativ pe lângă răsplata pe care o primesc de la Maica Domnului. Sunt credincioși care vin de la zeci de kilometri în pelerinaj,

pornind cu câteva zile înainte de marele praznic al Adormirii Maicii Domnului și țin cu strictețe la această tradiție.

Foarte mulți vin organizați în grupuri, în frunte cu preotul lor, cu prapuri în mâini și cântă pe întregul drum pricesne în cinstea Maicii Domnului. Ajunși în curtea mănăstirii, pelerinii se opresc mai întâi la vechea biserică din lemn, a cărei prezență a marcat istoria de veacuri și pe care cei mai mulți o înconjoară pe coate și genunchi, fiind o formă de evlavie prin care îi cer Maicii Sfinte să mijlocească pentru iertarea păcatelor lor.

Pentru a se închina vestitei Icoanei făcătoare de minuni a Maicii Domnului, pelerinii sunt nevoiți, în ajunul hramului, să aștepte ore întregi la rând, jertfă pe care și-o asumă cu ușurință, niciun efort nefiind prea mare pentru răsplata care simt cu putere că vine de la Maica tuturor.

Pentru cei care participă la hramul acestui sfânt așezământ, în fiecare an preoți din satele învecinate vin să întâmpine pelerinii la Taina Spovedaniei și a Împărtășaniei. Zeci de preoți au venit și de această dată încă din 12 august pentru a-i spovedi pe credincioși, fiind amenajate spații speciale în biserică mare a mănăstirii, aflată încă în construcție.

Începuturile vieții monahale la Nicula

Mănăstirea Nicula este cunoscută ca unul dintre cele mai vechi așezăminte monahale nu doar din spațiul transilvănean, ci din întreg spațiul românesc. Începuturile unei așezări monahale aici se leagă de viețuirea unui pustnic (1326), Nicolae, care a dat numele atât mănăstirii, cât și satului în care se găsește. Prima mărturie istorică ce atestă existența mănăstirii face trimitere la o biserică din lemn datată 1552, cu hramul „Sfânta Treime”, locaș ce a fost renovat între anii 1712-1714, dar a fost mistuit după aproximativ un secol și jumătate într-un incendiu.

În locul acesteia, a fost adusă o altă biserică din lemn, construită în secolul al XVII-lea, adusă din satul Năsal-Fănațe. Acum, în biserică mică din lemn sunt adăpostite icoane vechi pictate pe sticlă, specifice școlii de pictură a locului.

Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului

Pictată în anul 1681, de preotul Luca din Iclod, Icoana Maicii Domnului face ca, din 1699, Nicula să devină un sat consacrat și cunoscut în toată țara și în întreaga lume. Preasfânta Fecioară a lăcrimat timp de 26 de zile, prevestire a tristelor evenimente din anul 1700. Icoana a ajuns aici prin mâna nobilului român Ioan Cupșa, care a cumpărat-o de la preotul Luca, donând-o mănăstirii.

Din momentul plângerii, Maica Domnului și-a arătat milostivirea față de mulțime de credincioși care veneau, se închinău și erau izbăviți de bolile și nevoile lor. Există până astăzi foarte multe mărturii venite de la oameni tămăduiți de boli declarate de medici incurabile, venind la Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului.

Continuare în pag. 4

Barbarii marilor orașe

Radu Preda

Lmaginile Londrei în flăcări, în vara lui 2011, a străzilor transformate în câmpuri de luptă și a bandelor de tineri vandalizând magazinele au făcut înconjurul lumii. La fel, zecile de mașini incendiate noaptea în Berlin sau în Hamburg tot de către tineri. Amintirea anarhiei care a pus stăpânire, în urmă cu doar patru ani, asupra periferiilor Parisului a fost resuscitată brusc. Mult mai recente confruntări dintre poliție și protestatari în centrul Atenei au fost la rândul lor evocate. La fel, dar în alt registru și la altă temperatură socială, protestele pașnice ale „indignaților” din centrul Madridului (care nu sunt aceiași care au protestat ulterior față de vizita lui Benedict XVI) sau al Lisabonei. La nivel vizual, fără nicio altă explicație, violențele din capitalele europene nu pot fi încadrate în contextul mișcărilor din spațiul arab și musulman care au zguduit din temelii ordinea politică a unei întregi zone. Violența demonstrațiilor din Cairo sau orașele Siriei și ale Libiei este *calitativ* fundamental diferită de cea de care au dat dovadă barbarii marilor orașe din Europa. Diferența vine înainte de toate din *scopul* violenței. Răsturnarea unui regim autoritar nu are nimic în comun cu violența gratuită, cu plăcerea de a distruge, chiar dacă, în tumultul evenimentelor politice, se comit și fapte la limita legii. Este motivul pentru care, legat de ceea ce s-a petrecut la Londra, presa engleză a evitat conștient și sistematic folosirea termenului de demonstrații, spunându-le acestora pe numele lor real: infractori. Apoi, în comparație cu mișcările din statele orientale, pe străzile Londrei sau ale Berlinului au ieșit oameni care sunt asistați de statul social, au cu alte cuvinte asigurate condițiile minime ale unui trai decent. Gestul lor nu este așadar unul de disperare, ci o expresie, mult mai periculoasă pe termen lung, de dezorientare personală convertită în furie colectivă. Împotriva nimănui anume și a tuturor în același timp.

Bomba cu ceas a multiculturalismului

Evident, nu au întârziat explicațiile. Unii s-au grăbit să apeleze la un arsenal tocit, lipsit între timp de orice credibilitate, potrivit căruia, de fapt, infractorii sunt *victime* fie ale politicilor insuficiente de incluziune fie, adusă la zi acuzarea, ale măsurilor de austeritate luate în contextul crizei financiare și a

© PA

datorilor suverane. Altfel spus, statul ar fi cauza principală, dacă nu singura, a violențelor. A fura dintr-un magazin televizor de ultimă generație sau haine de firmă este, în această lectură ideologică, un gest de protest față de inegalitatea socială. Robin Hood a devenit între timp membru al unui partid de extremă stângă! Alții au văzut în aceste izbucniri prefața polemicii dure și de durată care planează deasupra Europei occidentale între populațiile istorice (din ce în ce mai îmbătrânite demografic) și alogeni (majoritatea tineri), cei din urmă veniți din toate colțurile lumii, mai ales din fostele colonii, dar care nu au vrut (toți) să se integreze și au creat, cu tenacitate și obstinație, culturi paralele, prea puțin sau deloc aderente la setul de valori comune care ar trebui să garanteze coeziunea socială în ciuda pluralismului și a atomizării. Aceste realități, specifice marilor orașe, sunt adevărate bombe cu

ceas, efectul lor devastator, doar parțial scos în evidență de violențele recente, nemaifiind camuflabil sub mantia generoasă a discursului despre multiculturalitate. Nu este deloc întâmplător că tocmai primul ministru Cameron avea să constate capcana multiculturalismului, confirmând afirmația similară făcută cu câteva luni înainte de cancelara Merkel și potrivit căreia eforturile de integrare bazate pe această ideologie, foarte dragă stângii, au eșuat pe linie.

Concret, punând față în față teza victimizării sociale și cea referitoare la limitele multiculturalismului, faptul că turcii au format, de pildă, în anumite cartiere berlineze ghettouri lingvistice nu poate fi imputat majorității germane. Statutul de victimă presupune un agresor sau un opresor identificat ca atare. Or, în cazul dat, refuzând integrarea, tradusă tendențios prin asimilare, turcii care nu se recunosc în datele de bază ale societății-gază sunt orice altceva dar nu victime. Când premierul Erdoğan încurajează, cum a fost cazul în cuvântarea din februarie 2011 de la Düsseldorf, pe turcii din Germania să trăiască acolo precum în Turcia, problema integrării este pusă în termeni ostili, ireconciliabili cu ceea ce în spațiul german al dezbaterei publice se numește *Verfassungspatriotismus*, adică loialitatea constituțională față de statul în care trăiești și de beneficiile căruia te bucuri. În alți termeni, nu putem fi doar „utilizatori” ai statului înțeles ca sumă

© Getty Images

de servicii și facilități. Pozitivarea juridică și emanciparea rațiunii de stat de viziunile religioase sau metafizice nu înseamnă renunțarea la condițiile fundamentale de existență ale unei comunități unde cetățenia implică participarea la o limbă comună, la tradiție și cultură, adică la tot ceea ce definește, în sens modern, o națiune. Lipsa de empatie a alogenilor sau chiar a minorităților istorice (vezi cazul nostru, al Covasnei și Harghitei) față de aceste elemente definitorii reprezintă un act de demisie etică, un paradoxal gest de dezangajare activă, adică de neparticipare la construirea binelui comun. În esență, pacea socială a unui stat nu este obținută prin uniformizarea forțată, prin aplatizarea identităților personale sau de grup, ci printr-o unitate în diversitate inteligent construită și asumată în consecință. La acest efort nu pot să participe însă doar majoritarii, ci înainte de toate minoritarii, cei care, fiind *altminteri*, au darul de a fi un imbold pentru cei care sunt *la fel*.

Cetățenie versus barbarie

Din păcate, vara anului acesta a fost martoră și la alte acte de barbarism. Crima multiplă comisă în Norvegia nu intră în categoria evenimentelor de la Londra sau Berlin, însă are o forță de exemplu negativ deloc neglijabilă. Asemeni figurilor din filmele sau jocurile electronice bazate exclusiv pe violență, inclusiv în numele binelui!, și cea a lui Breivik poate „inspira”. Deja avem știrea arestării unui adolescent polonez care se pregătea să pună în practică propriul său scenariu după modelul nordic. Dacă violența alogenilor refuzând

integrarea este alimentată de o identitate fals înțeleasă, inclusiv sau mai ales pe cale religioasă, exemplul cel mai sugestiv fiind radicalizarea în Europa a cercurilor islamice, tendința criminală a tinerilor trebuie originată mai în adâncime. Dincolo de toate polarizările ideologice, este limpede că așezarea interioară a multor tineri de azi suferă grave dezechilibre asupra cărora se apleacă prea puține persoane, inclusiv din propria familie, și prea puține instituții, inclusiv cele declarate de profil. Una peste alta, societatea europeană (nu doar occidentală, ci și sudic-răsăriteană) pare să asiste, când neputincioasă, când indiferentă, la apariția unui nou tip uman de viitori cetățeni: prematuri introduși în lumea

© Joel.Goodman LNP

tehnicii, fără a avea și aptitudini de gândire tehnică, familiarizați până la exces cu mediile de informare, fără să își achiziționeze o cultură generală minimă, abandonați fanteziei, de la filme la jocuri *on line*, fără a avea repere de evaluare a realității, transformați de mici în consumatori și cumpărători, fără să aibă noțiuni de bază despre valoarea muncii și a banului, activi sexual de la vârste fragede, fără a înțelege ce înseamnă „iubirea” și cu atât mai puțin responsabilitatea pe care aceasta o implică etc. Legat de acest ultim aspect, potrivit datelor publicate recent de Inspectoratul General al Poliției Române, se constată o creștere cu 40% a cazurilor de abuz sexual în care sunt implicați minorii, dar nu doar ca victime, ci din ce în ce mai mult ca agresori. Altfel spus, tinerii devin violenți la nivel de generație, în interiorul grupului de vârstă. Dacă mai adăugăm, pentru a rămâne la noi, că România este și deținătoarea tristului record cu cei mai mulți minori fumători și consumatori de droguri ușoare din Uniunea Europeană, atunci avem deja două indicii ale impasului în care ne aflăm.

Demnitatea omului

Din perspectivă social-teologică, astfel de evoluții îngrijorătoare nu sunt rezultatul doar al tranziției sau al precarității materiale (cele mai multe cazuri de delicvență juvenilă se produc în medii înstărite), ci a lipsei unei culturi publice a decenței. În una dintre faimoasele sale predici de la Nicula, vrednicul de pomenire Mitropolit Bartolomeu acuza tranșant lipsa măsurilor de limitare a poluării mentale și pleda pentru o ecologie a spiritului. Ei bine, o astfel de ecologie nu este practică suficient nici azi. Dimpotrivă. Motiv în plus de a începe noi, ca Biserică, deopotrivă cler și credincioși, să facem ceea ce așteptăm să vină din partea statului. La urma urmelor, îndemnul la misiune dat de Mântuitorul Hristos apostolilor și, prin ei, nouă, poate fi asumat și fructificat inclusiv prin implicarea socială, personală sau organizată, peste tot acolo unde chipul lui Dumnezeu din om este mutilat iar cetățenia amenințată de barbarie. □

A se vedea pe aceeași temă următoarele comentarii:

CRISTIAN GHINEA, „Revoluționarii care erau răsculați care erau filhari”, *Dilema veche* (18-24 august 2011); sursa: <http://www.dilemaveche.ro/sectiune/editoriale-opinii/articol/revolu-ionarii-care-erai-rascula-i-care-erai-tilhari>, accesată la 20 august 2011.

ANDREI PLEȘU, „Analiști în delir”, *Adevărul* (3 august 2011); sursa: http://www.adevarul.ro/andrei_plesu_-_opinii/Analisti_in_delir_7_528617136.html, accesată la 20 august 2011.

DAN TAPALAGĂ, „Cine sunt noii vandali”, *HotNews* (9 august 2011); sursa: <http://www.hotnews.ro/stiri-9735832-cine-sunt-noii-vandali.htm>, accesată la 20 august 2011.

Neomartirii de sub ocupația otomană. Cazul Sfântului Ioan din Creta, + 15 sept 1811

Pr. Cătălin Pălimaru

Intre creștinii ortodocși ai Imperiului bizantin, jumătatea veacului XV a coincis cu debutul ocupației otomane, o perioadă de câteva secole marcată de o constrângere a libertăților religioase. Stăpânirea turcească, permisivă până la un punct în ce privește statutul etnic al creștinilor, era interesată să amplifice demografic poziția Islamului. Pau-

peritatea populației creștine, condiția ei socială extrem de modestă, nivelul de educație tot mai scăzut în timp al clerului, toate acestea au condus la o abandonare a exigențelor credinței ortodoxe. Este motivul pentru care adesea creștinii ortodocși, din motive minore uneori, alegeau să-și părăsească credința pentru a-și ameliora condiția socială, înmulțind astfel rândurile populației musulmane. Odată trecuți la Islam, le era aproape imposibil să revină la Ortodoxie, act ce ar fi echivalat cu o apostazie, din perspectiva legii turcești, și implicit cu moartea.

Timp de câteva secole în rândul sfinților Bisericii Ortodoxe s-au adăugat noi mucenici care și-au găsit sfârșitul mărturisind credința în fața autorităților otomane. Acest fenomen a avut un caracter panortodox, câtă vreme Imperiul otoman și-a exercitat autoritatea, sau cel puțin influența, în Balcani, în fostele teritorii ale Imperiului bizantin și chiar în țările limitrofe acestuia. În consecință, cu autoritățile turcești au avut de a face, și uneori chiar au pătimit mucenicie, creștinii ortodocși proveniți dintre greci, albanezi, bulgari, români, ruși, sârbi, ciprioți, egipteni, ucraineni, georgieni ș.a. Numărul neomartirilor acestei perioade ne este necunoscut. Despre unii s-au păstrat relatări ale martorilor execuțiilor, documente ale funcționarilor publici, acte oficiale sau relatări pioase. Întreg acest material a constituit sursa unor vaste sinaxare, cel mai cunoscut aparținând Cuviosului Nicodim Aghioritul. Sfinții înregistrați în aceste cataloage reprezintă doar o parte din vasta mulțime a celor martirizați, restul fiind anonimi.

Autorii acestor vieți de sfinți și-au conceput lucrarea ca pe un act misionar. Cuviosul Nicodim era convins că istoria acestor noi mucenici trebuia cunoscută de creștinii epocii ca antidot împotriva convertirilor la Islam. *Neon Martyrologia* era menită, totodată, însuflețirii credinței acelor creștini sufocați de presiunea unei societăți tot mai islamizate.

Din șirul noilor mucenici fac parte creștinii aparținând tuturor categoriilor sociale. Chiar dacă majoritatea dintre ei erau de condiție umilă – după părerea Sfântului Nicodim un motiv de încurajare pentru creștinii sărmani de a-și apăra și mărturisi credința – au existat și unii de viță nobilă sau cu o poziție importantă în societatea vremii. Aceasta arată, pe de o parte, intransigența autorităților turcești în ce privește legea Islamului, iar pe de altă parte credința fermă chiar la membrii de vază ai societății, expuși, în viziunea poporului, mai lesne compromisului. Onorurile și demnitățile publice importante n-au putut înclina balanța, în cazul unora, în fața credinței. Ne este cunoscut martirajul domnitorului Constantin Brâncoveanu și al familiei sale, dar și al unor arhierii (dintre care trei patriarhi ai Constantinopolului), preoți, învățători, medici, logofeți, căpetenii de sat etc. În cazul multora cultul a păstrat un caracter local, pentru alții însă a dobândit o amploare universală, fiind îndrăgiți și cinstiți și astăzi de creștinii popoarelor ortodoxe: Sf. Ioan cel Nou de la Suceava (+1402), Sf. Efreim cel Nou e la Nea Macri (+1426), Sfinții Rafail, Nicolae și Irina din insula Lesbos (+1463), Sf. Ier. Antim Ivireanul (+1716), Sf. Ioan Rusul (+1730), Sf. Cosma Etolianul (+1779) ș.a.

Martirii acestei perioade și-au găsit sfârșitul în diferite regiuni ale Imperiului otoman, un număr semnificativ (54) dintre ei fiind uciși la Constantinopol, dată fiind importanța acestui oraș ca centru politic, bisericesc și administrativ și ca loc al aspirațiilor spre mai bine al creștinilor. Modul superficial de abordare a credinței, dorința de a propăși material i-a condus pe mulți creștini la apostazie. Unii se trezeau din această întunecare spirituală, alții nu. Cei care reveneau la credință sau cei care în diferite împrejurări erau constrânși să treacă la Islam și refuzau sau chiar musulmani convertiți la Hristos erau supuși unor interogatorii severe, torturați și, în final, în cazul neabdicării de la crezul lor, uciși. Chinul dura de la câteva zile la câteva luni, răstimp petrecut, evident, în temniță. Torturile erau prescrise de legea islamică și impuse de cadiu (judecător) cu scopul de a-i convinge pe creștini să primească Islamul sau pe musulmanii convertiți să revină la Islam. În discursul lor, autoritățile turce pendulau între amenințarea cu pierderea vieții și făgăduința unei vieți confortabile. În rare cazuri erau interesați să proclame și să impună învățătura islamică. Adesea martirii trebuiau să facă față, psihologic, și presiunii exercitate de familie, ai cărei membri invocau, uneori, argumente de genul: „ai copii, cruță-ți viața, leapădă-te

de ochii lumii și Dumnezeu te va ierta”. La toții martirii întâlnim o credință fermă, o convingere neclintită că Islamul e întuneric iar învățătura lui Hristos lumină, o dragoste nemăsurată față de Hristos ca Ziditor, Mântuitor și Judecător al lumii.

Torturile și execuțiile publice erau considerate de autoritățile otomane drept un factor de intimidare și descurajare pentru musulmanii (nativi sau proveniți dintre creștinii ortodocși) care ar fi părăsit legea islamică. Ele constituiau, totodată, și un mijloc de pedeapsă pentru creștinii acuzați de false vinovății și care respingeau, ca mijloc de ispășire, alternativa convertirii la Islam. Cea mai feroce tortură consta în tragerea în țepă, victima agonizând până la trei zile înainte de a muri. Adesea efectul acestor execuții publice era contrar: ele au contribuit la întărirea credinței ortodoxe a creștinilor care trăiau în societatea turcească. Aceasta o dovedește și evlavia cu care ei se îngrijeau de sfintele rămășițe ale martirilor.

Pe 15 septembrie se împlinesc 200 de ani de la martiriul Sfântului Ioan, noul mucenic din Sfakia, pământ binecuvântat al Cretei. De condiție modestă, Ioan era un tânăr plecat în pribegie prin ținuturile Asiei Mici spre a-și câștiga traiul. Se stabilise în Noul Efes (azi Kusadasi, Turcia) unde lucra pământul, logodindu-se și căutându-și un rost în viață. Cumpătat de fel, împodobit cu multe virtuți, tânărul Ioan frecventa regulat biserica. Pe 29 august 1811, de praznicul Sfântului Ioan Botezătorul, se îndrepta spre Sf. Liturghie cu alți doi conaționali. Întâlnindu-i câțiva reprezentanți ai agăi (comandant militar turc) le-au cerut să plătească „haraciul” sau taxa pe cap. În urma refuzului cretanilor, s-a iscat un conflict soldat cu moartea unui musulman. Ioan nu s-a amestecat în conflict și, fără a se simți vinovat, a doua zi s-a dus lipsit de griji la muncă. Frațele celui omorât a recunoscut în el pe prietenul cretanilor, l-a reclamat, făcându-l răspunzător de moartea fratelui său. În consecință, Ioan e pedepsit și închis în temniță timp de 16 zile, cu intenția de a fi convertit, în schimbul vieții, la Islam. Acesta dă dovadă de bărbăție și credință, declarând cu fermitate: „am fost născut creștin și vreau să mor creștin. Numele meu este Ioan. Nu-mi schimb nici credința nici numele”. Pe 15 septembrie a fost spânzurat. După trei zile s-a îngădui creștinilor să coboare din ștreang trupul mucenicului, fiind înmormântat cu pioșenie în curtea Bisericii Sfântul Gheorghe. Martorii sfârșitului său au văzut, în timpul nopții, o lumină revărsându-se peste trupul mucenicului. Peste timp, Cuviosul Atanasie din Paros va scrie viața lui, iar monahul Gherasim Mikraghianitul întocmește slujba sfântului. Deși tânăr, deși om simplu, Noul Mucenic Ioan nu-și cruță viața, ci alege calea martiriului din dragoste față de Hristos. Perspectiva morții spirituale i-a arătat capabili pe creștini să acorde întâietate credinței.

Pelerinaj de Adormirea Maicii Domnului la Mănăstirea Nicula...

Continuare din pag. 2

Iăteva dintre acestea au fost cuprinse într-o carte apărută în acest an sub îngrijirea starețului Mănăstirii Nicula, arhimandritul Andrei Coroian, intitulată *Sfânta Icoană a Maicii Domnului de la Nicula și minunile ei*.

Datorită pericolului străin, între anii 1714-1782, icoana a fost îngropată în pământ, fiind ascunsă din nou între 1948-1962, fiind găsită de starețul de atunci, arhimandritul Serafim Măciucă. A fost zidită în geamul casei lui Vasile Chezan, tatăl unuia dintre călugării uniți. După aflarea ei, a stat în mănăstire doar câteva ore, fiind dusă ulterior de organele comuniste la Cluj, la sediul Arhiepiscopiei Ortodoxe. Aici a rămas până în 24 martie 1992, când a fost readusă la mănăstire, printr-o procesiune impresionantă. De atunci a părăsit mănăstirea de puține ori și numai la evenimente deosebite din viața Bisericii noastre. Icoana este adăpostită în prezent în biserica veche din zid, unde se slujesc și sfintele slujbe curente.

Ridicarea bisericii din zid

Biserica din zid a fost construită în perioada 1875-1879, procesul continuând în 1905, la inițiativa profesorului de teologie Mihai Ivașco. Ridicarea acestui locaș s-a impus datorită numărului mare de credincioși care frecventau mănăstirea, dincolo de piedicile ivite în decursul istoriei. După moartea profesorului Ivașco, a fost realizat iconostasul aurit, care a fost înlocuit, în anul 1938, cu unul realizat din lemn de tei, cu un gol în centru care descoperă Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului. Pictura bisericii a fost executată

în tehnica tempera, în 1961. Biserica a funcționat fără cele două turlle timp de 30 de ani, acestea fiind ridicate în 1905.

Atunci când nu se oficiază slujbe, Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului este coborâtă în partea centrală de jos a tâmplii spre închinarea credincioșilor. O dată pe an, în ajunul praznicului Adormirii Maicii Domnului, icoana este scoasă din biserică, în timpul slujbei Prohodului Maicii Domnului și se face înconjurul bisericii cu această icoană.

Școala de la Nicula

Alături de așezămintele monahale din Transilvania, ca de altfel de pe întreg teritoriul țării noastre, într-o anumită perioadă a funcționat o școală și la Mănăstirea Nicula. Așa se face că, în jurul anului 1659, Nicula era nu doar chinovie monahală, ci și școală „împărătească” unde învățau copiii din satele învecinate, avându-i dascăli pe câțiva călugări. Tinerii care au studiat aici au deprins nu doar învățăturile de carte, ci și pictarea icoanelor, ceea ce a făcut ca vreme de aproape două veacuri Nicula să dea Ardealului mulțime de icoane.

Desființată în anul 1859, școala bisericească și-a continuat activitatea în spațiul liturgic, prin propovăduirea Sfintei Evanghelii și arta pictării icoanelor.

Valorificarea obiectelor vechi

În timpul stăreției arhimandritului Cleopa Nanu, după incendiul din 1973, a început colecționarea unor obiecte de

cult, constituindu-se astfel muzeul mănăstirii, care oferă astăzi o perspectivă autentică asupra artei populare transilvănene. Deschis în 1997, în vremea protosinghelului Visarion Pașca, muzeul include cărți vechi, icoane pe sticlă și lemn, precum și obiecte sau cărți de cult, între care Biblia de la 1795 a lui Ioan Bob, Evanghelia lui Constantin Voievod, un Liturghier de la Mănăstirea Hurez din anul 1711, alături de care se găsesc icoane din secolele XVI-XVIII.

Evoluție în duhovnicie, artă și știință

Anul 2001 a marcat istoric Mănăstirea Nicula prin intervenția vrednicului de pomenire Arhiepiscop și Mitropolit Bartolomeu al Clujului, care a rectorit așezământul monahal, reorganizându-l urbanistic și, împreună cu obștea călugărească, demarând construcția unor noi edificii: biserică mare, casă de creație, centrul de studii patristice, un corp administrativ, Arhondaric și Clopotniță. S-a reușit, până în prezent, edificarea Casei de creație (ce cuprinde reședința arhiepiscopului, biblioteca și atelierul de pictură) și Centrul de Studii Patristice, celelalte fiind în construcție.

Biserica mănăstirii este în faza de finisaje, atât în ce privește lucrările interioare, cât și cele exterioare.

(Acest text a fost realizat inițial ca reportaj difuzat de *Radio Renașterea*)

Omul în fața Sfintei Cruci

Arhim. Andrei Coroian

Lrivind sfânta Cruce și pe Hristos răstignit pe ea, un necreștin sau un necunosător în cele ale duhovniciei va privi cu mirare și va spune: aici s-a petrecut o mare și neînțeleasă taină. Privindu-o un creștin inițiat se va închina în fața ei cu bucurie, exclamând: aici s-a lucrat mântuirea mea! Ea este izvorul vieții și fericirii mele! Crucea este lucrarea cea mare a puterii lui Dumnezeu. Pe Cruce s-a arătat iubirea desăvârșită dintre Persoanele Sfintei Treimi, revărsată peste noi oamenii și peste întreaga creație prin Dumnezeu-Omul care se jertfește pentru noi, de dragul nostru asumându-și vina păcatelor noastre. Aici se realizează în iubire desăvârșită începutul unirii dintre Dumnezeu și oameni, dintre Dumnezeu și lumea văzută, dintre lumea cerească și lumea pământească. Aici se arată cutremurător grija iubitoare a Părintelui ceresc, Care jertfește pe Unicul Său Fiu pentru omul păcătos și răzvrătit spre al readuce în brațele părințești înfiindu-l. În fața și în lumina Crucii omul credincios își înțelege mai limpede vocația sa, destinul său, calea sa, drumul său de la chip la asemănare, pe care trebuie neapărat să-l parcurgă, asumându-l cu bucurie și mulțumire sau cel puțin cu resemnare... Înțelege de asemenea că orice evitare, ezitare sau eschivare de la drumul său, de la asumarea crucii sale îi aduce mai multă suferință, nemulțumire, angoasă, care uneori, prelungindu-se ca durată, poate cădea sub domeniul absurdului lipsit de orice licăr de lumină sau rază de speranță. Prezența noastră în fața sfintei Crucii, indiferent de gradul nostru de cunoaștere și de trăire, trebuie să fie mereu spre luminarea minții și învățarea inimii. Spre sporirea și consolidarea cunoștinței, a multiplelor înțelesuri tainice, care personal ni se revelează treptat, pe măsura apropierii noastre de Dumnezeu. Spre sporirea și întărirea dragostei dumnezeiești, care se aprinde din recunoștința față de iubirea, mila și dărnicia Sa, precum și din împlinirea cu consecvență a poruncilor Lui. Cred că la trei lucruri esențiale trebuie să mediteze și să reflecte omul, creștinul mai ales, pentru a-și spori și consolida cunoștința și trăirea duhovnicească: 1. Modul în care Dumnezeu își poartă Crucea, își face datoria cu iubire față de om și față de creație; 2. Necesitatea asumării vieții, a purtării crucii pentru om, precum și necesitatea conlucrării lui cu Dumnezeu, ca o condiție a fericirii și împlinirii sale; 3. Darurile nesfârșite ale lui Dumnezeu revărsate prin Jertfa Sa în Biserică, precum și pedeapsa refuzului lor. Dar să reluăm fiecare aspect în parte:

1. Mai întâi de toate modul în care Dumnezeu își poartă Crucea și își face datoria față de om și față de creație este admirabil. Toate cele trei Persoane ale Sfintei Treimi din iubire dezinteresată plănuiesc și lucrează cu măiestrie creația, frumoasă și bună foarte (Fc 1, 31). Omul este plăsmuit, cu o atenție specială, înrudit cu Dumnezeu prin duh (Fc 2, 7) tânăr, frumos, sănătos, nemuritor. Când omul, neascultând de porunca lui Creatorului, nerespectând programul pus de Acesta, care l-ar fi dus treptat la mult dorita îndumnezeire, a produs dezastrul căderii din Paradis, totuși n-a fost părăsit cu desăvârșire. În această stare naturală de om-animal¹ care mănâncă, muncește ca să trăiască, se reproduce, Dumnezeu l-a cercetat, i-a făcut promisiuni, i-a dat nădejdi. Când a căzut în viață mai prejos de fire sau împotriva ei, Dumnezeu salvează spița omului prin Noe și familia sa (Fc 7, 1), arătând clar prin corabie chipul de mai târziu al mântuirii în Biserică. Apoi începe comunicarea cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov, aceste caractere admirabile și oameni minunați, care îl ascultă și-l împlinesc poruncile cu neînchipuit zel, într-o lume oarbă, idolatră și ostilă, expunându-se la iminente și multiple pericole.

Mai târziu va arăta prin marele prooroc Moise chipul mântuirii și instaurarea Legii Harului. Prin toiagul de-minuni-fă-

cător și mai ales prin șarpele de aramă (†) se va arăta limpede mântuirea venită prin Hristos Cel răstignit pe Cruce, iar prin cortul mărturie chipul Bisericii celei adevărate. Când omenirea petrece închisă în ceața și întunericul ei, și doar luminarea proorocilor trezește într-un mediu restrâns dorința și posibilitatea de a vedea lumină, a venit Hristos, Însăși Lumina cea adevărată. În El vedem, auzim și pipăim prezența lui Dumnezeu între noi oameni și pentru noi. În viața Sa istorică ne-a arătat desăvârșita dăruire și dragoste pe care o are Dumnezeu spre noi. Ca Dumnezeu ne învață, le luminează, ne sprijinește, ne întărește, ne eliberează, ne vindecă, ne înviază, ne înalță. Iar ca Om model, lucrează cu timp și fără timp binele, miluește, ajută își pune viața pentru prietenii Săi, dovedindu-Se adevăratul Prieten al omului. Viața Sa tainică continuă în Biserică și în lume până la a Doua Sa venire. Prin Persoana Duhului Sfânt, tot ceea ce a lucrat ca Dumnezeu și Om în viața Sa istorică, lucrează acum la o scară universală. De aceea și Sfânta Cruce, pe care a fost răstignit, a devenit un simbol, un semn biruitor și o putere de sine stătătoare. Când aceasta a fost îngropată în pământ ea s-a arătat pe cer sfântului Împărat Constantin, dând a înțelege că ea este temelie și steagul creștinătății. Că prin puterea ei orice rău poate fi învins și putem fi apărați de orice dușman înverșunat, căci ea, Sfânta Cruce, este cea mai importantă relicvă și cea mai sfântă armă a Bisericii creștine.

2. În al doilea rând, Crucea este indispensabilă și absolut necesară, ca o condiție a vieții asumate. În ea se vedește pulsul și dinamismul vieții atât pentru Dumnezeu, cât și pentru omul odată creat. Crucea este temelie și baza creației și a relației fericite dintre făptură și Făcător. Dacă Dumnezeu făurește, dăruiește, îngrijește cu o iubire nemărginită și dezinteresată, este firesc să aștepte în același chip și aportul omului. Lumea aceasta frumoasă și benefică, bună foarte, a fost gândită de Dumnezeu ca o grădină a raiului cu doi stăpâni asociați într-o conlucrare armonioasă, fiecare avându-și aportul Său. Dumnezeu, în calitate de Creator, este desigur Stăpânul de drept al grădinii. Dar a fost voința Sa mărinoasă ca și omul-făptură să aibă calitate de stăpân asociat și beneficiar, cu deplină libertate de acțiune, respectând însă normele de bază ale proiectului și ale contractului, am putea spune, ceea ce omul din nefericire nu a făcut. Tocmai această lipsă de conlucrare a omului cu Dumnezeu a dus și încă mai duce la starea nefericită, tragică a omului. Într-o frumoasă carte, de adâncă meditație și reflecție² despre sensul și puterea Sfintei Crucii, cuviosul părinte Daniil (Sandu) Tudor scrie: „Totul este făurit prin Cruce, totul este o refigurare a Crucii. Crucea este temelie lumilor, noi înșine suntem făcuți

în Cruce. Crucea este taina lumii. Căderea omului este o abatere, o ignorare a Crucii, o tăgăduire a ei. Marea tragedie a omenirii este neînțelegerea Crucii, adică neputința înțelegerii rostului jertfei personale... Omul tăgăduitor s-a pus de-a curmezișul lui Dumnezeu și (fără să vrea) naște crucea pe care voia să o nimicească”.

3. La o evaluare dreaptă în relația dintre Dumnezeu și om, de-a lungul istoriei Dumnezeu a dăruit și dăruiește din ce în ce mai mult, iar omul devine tot mai îndatorat. Din lene și comoditate omul și-a făurit un program care l-a exclus pe Dumnezeu. Dumnezeu dă ploi și soare la vreme, dar omul nu mai vrea să lucreze pământul, semănându-l. Dumnezeu dă bogăție ca omul să poată trăi în bunăstare și cumpătate (specialiști japonezi spun că planeta noastră ar putea hrăni de șase ori populația existentă), dar omul trăiește lacom, avar și destrăbălat, iar alte milioane de oameni mor subnutriți. Dumnezeu dă liniște și pace ca viața să fie frumoasă, fericită și mulțumitoare, dar omul vrea război, asuprire militară sau economică, ca viața să fie silnică sau uneori insuportabilă. Dumnezeu dă iubire și viață ca oamezii să fie mulți, puternici și sănătoși, dar omul vrea plăcere, sclavie și ucidere, iar oamenii ajung puțini și bolnavi. Dumnezeu dă tinerilor curăția ca ei să preînchipuie trăirea raiului, iar ei, alegând necurăția, gustă de aici chinurile iadului.

Dumnezeu dă părinților fericirea de a naște și crește copii pentru ca sufletul lor să devină rai (sân al lui Avraam), iar ei îiucid făcând din sufletele lor iad. Dumnezeu dă unora mai mulți talanți, capacitate și talent, ca să fie altora modele, lumină și sfântă încântare, dar ei idolatrizându-se pe sine devin pentru mulțimi izvor de pierzare... Chiar și în această situație tragică (pentru noi oamenii) Dumnezeu iubirii propune din nou împăcare, reconciliere. Reluarea relațiilor de normalitate între noi și El, între noi fiecare. Reluarea cu consecvență a practicării credinței, a postului, a rugăciunii, a studiului textelor sfinte, a ajutorării celor lipsiți, acestea sunt crucea noastră, aportul nostru în curgerea vieții. A muncii cistite, a întemeierii familiei, care este biserică și rai, a vieții îndreptate în Sus, acolo unde suntem chemați și așteptați cu atâta dor de Dumnezeu, de Mântuitorul Iisus Hristos, de Maica Domnului, de sfinți, de moșii și strămoșii noștri purtători de cruce. Având sfânta Cruce care străjuiește altarele și bisericile noastre unde îl primim pe dulcele Hristos, tainic și real în Trupul și Sângele Său, din Sfânta Împărtășanie. Unde spiritual ne împărtășim prin rugăciune și cântare. Crucea care este cheia raiului, armă nebiruită împotriva diavolului și păzitoare a creștinilor. Având Sfânta Cruce prin care vin toate darurile lui Dumnezeu, toate darurile lui Hristos și ale Duhului Sfânt, spune acatistul, ar trebui să ne deschidem inimile, să întindem mâinile la rugăciune și, primind darul lui Dumnezeu, să conlucrăm cu El spre slava și bucuria Lui, dar mai ales spre binele și mântuirea noastră. Rugăciunea și starea înaintea lui Dum-

nezeu și-n fața Crucii ne învață cum să trăim, să ne comportăm. Cum pot să fug de chinuri, de dureri, de greutăți, de ispite, văzând pe Stăpânul Hristos că le iubește?, spune rugăciunea de Vineri. Că îi era dor de Cruce, de suferință, de Golgota, pentru aceasta veni El pe pământ. Iar noi oameni fugim de poveri, amăgindu-ne cu false plăceri. Să învățăm în fața Sfintei Crucii cum să trăim viața asumându-o și cum să ne rugăm: Nu cerându-I lui Dumnezeu lucruri sau favori pământești, ci cerându-I să ne dea înțelepciune și putere să înțelegem și să lucrăm voia Lui. O frumoasă rugăciune anonimă spune: Ți-am cerut, Doamne, putere ca să am succes în viață, dar m-ai făcut neputincios ca să învăț să mă supun. Ți-am cerut, Doamne, sănătate ca să pot să înfăptuiesc lucruri mari, dar am ajuns infirm ca să pot face lucruri și mai mari. Ți-am cerut bogăție ca să fiu fericit, dar m-ai făcut sărac ca să fiu smerit. Ți-am cerut stăpânire ca să fiu prețuit de oameni, dar am primit neputința ca să am mereu nevoie de Tine. Ți-am cerut prietenia celorlalți ca să nu trăiesc singur, dar Tu mi-ai dat o inimă să-i iubesc pe toți... ș.a.m.d. Într-un asemenea fel ar trebui să gândim și să trăim viața noastră, să facem rugăciunile noastre. Având întotdeauna inima deschisă spre comunicare și comuniune cu Dumnezeu, dându-I întâietatea cuvenită ca unuia mai Înțelept, mai Puternic, mai Iubitor.

¹ Sfântul Nicolae Velimirovici deosebește trei stări ale omului: om-dumnezeu, om-animal, om-demon., cf. *Taina și semnificația bătăliei de la Kosovo*, Editura Anestis, 2005, p. 78.

² *Caietele preacuviosului Daniil dela Rarău. Taina Sfintei Crucii*, Editura Cristiana, București, 2001, p. 61.

Biblia ca paradox: o „carte” citată și cântată, dar nu citită

Pr. Liviu Vidican-Manci

luna începutului de an școlar, iar una dintre constatările recurente, făcută și de sondajele sociologice, legată de stadiul educației și culturii tinerilor se referă la raportul cu cartea, cu lectura. Nu se mai citește „ca pe vremuri”,

adică pe timpul generațiilor anterioare, lipsite de televizor și internet. Comparația improprie dintre tinerii „de azi” și cei de ieri se înfundă de regulă în retorica decadenței, a deculturizării etc. Sigur, ca de atâtea ori, o parte de adevăr există și aici. Este adevărat că, în România ultimelor două decenii, dar și la nivel european, se înregistrează o scădere constantă a „consumului” de carte (dar și de presă tipărită), că există o concurență inegală între literă și imagine, că prizonieratul în fața televizorului este preferat timpului din bibliotecă. Cu toate acestea, remediul nu poate fi lamentația, ci efortul redescoperirii unei culturi a cărții. Or, din acest punct de vedere, Creștinismul nu este denumit întâmplător, alături de Iudaism și Islam, „religie a cărții”. Altfel spus, urmarea lui Hristos are o componentă livrescă (în sensul larg al termenului) constitutivă: Tradiția este un permanent proces de dare mai departe a unor texte, experiențe, stări. Viața Bisericii nu ar fi completă fără biblioteca ei formată în cele două milenii, dintre care „volumul” de căpătâi, cartea cărților, este Sfânta Scriptură. Ei bine, înainte de a acuza pe tineri, să ne întrebăm critic dacă în propriul nostru mediul bisericesc se mai citește. Concret și plecând de la cartea cu cota de înregistrare „1”, se mai citește Biblia? Nu cumva suntem în fața unui paradox? Cartea cărților este citată și, liturgic vorbind, cântată, dar nu și mereu citită, cercetată. Doar după ce am semnalat această stare de fapt credem că putem să trecem mai departe și să ne întrebăm, deloc retoric: „Se mai citește astăzi?”, „Îi folosește tânărului lectura?”, „Ce ar trebui să citim?”, „Ce rol ar trebui să aibă preotul în promovarea cărții?”

SE MAI CITEȘTE ASTĂZI?

„Cititul” a ajuns un motiv serios de îngrijorare în ultima perioadă. Așa se explică manifestele pentru lectură cum ar fi *Cărțile care ne-au făcut oameni* (ed. Dan C. Mihăilescu, Humanitas, București 2010) sau *Care-i faza cu cititul* (Art, București, 2010). Faptul cantitativ că nu se mai citește „ca pe vremuri” nu este un indicator suficient. Ar trebui să ne întrebăm ce anume nu se mai citește? Sau: Raportat la ce perioadă nu se mai citește? Se pare că nu se mai citește literatură „grea”. Nu mai sunt citiți Dostoevsky, Tolstoi sau Balzac, Rebreanu, Preda sau Eliade, dar se citește *Magazinul de sinucideri*, *Prima mea beție* ori *Primul meu fum*. Dacă ofertele editurilor sunt extraordinar de bogate, iar punctul de raportare este, în mod clar, o societate care, deși atît de apropiată istoric, este atît de îndepărtată cultural, concluzia ar putea fi sumbră: tinerii fie nu citesc, fie citesc prost. Și într-un caz și într-altul purtăm, ca mentori, partea noastră de vină. E limpede că nu ne interesează atît de mult cît se citește, ci cum și ce se citește or, aici apare îngrijorarea. Problema tinerilor de astăzi nu pare a fi una de potențial, ci de atitudine față de cultură, carte și, de ce nu, Biserică. Disprețul față de cei care citesc, lipsa unei conștiințe minime a lecturii, confundarea culturii cu subcultura par a fi probleme mult mai delicate decît necititul în sine.

DE LA CARTE LA BIBLIE

În acest caz ne punem întrebarea, de altfel legitimă, „Ce trebuie să citească, în mod obligatoriu, un tânăr? Dificultatea oferirii unui „menu” de lectură e intuibilă și asemenea rețete nu sunt de preferat dacă se ține cont de subiectivismul cititului. Și totuși, în „bibliografiile” oferite de unii dintre autorii lucrării *Cărțile care ne-au făcut oameni*, ne atrage atenția o carte, pe care nu numai că am putea să o oferim spre citire ca slujitori ai Bisericii, ci, se impune, să o prezentăm în fața credincioșilor ca „paradis preafrumos”, după sintagma Sfântului Ioan Damaschinul, ce trebuie cunoscut.

Aproape toate cărțile sunt valoroase dar, „Sfânta Scriptură”, „Biblia” sau „Cuvântul lui Dumnezeu” este cartea unde se află „știința cea adevărată” (Sfântul Ioan Casian, *Scrieri alese*, PSB

57, București, 1990, p.558). Sigur că acestei minunate „Cărți” i s-ar putea adăuga, iar în cazul preoților și profesorilor de religie nu încapă discuție, *Filocaliile* și *Patericul*, ca mărgăritare ale unei îndelungate Tradiții creștin-ortodoxe, dar scopul principal rămâne sensibilizarea credincioșilor ortodocși față de Biblie, ea impunându-se ca singura lectură obligatorie.

ATELIERELE BIBLICE – MEDIUL PROVOCĂRII LA CITIT

Ne întrebam ce să citim și am găsit răspunsul: Sfânta Scriptură. Dacă literatura română și universală sunt „apanajul” filologilor, responsabilitatea lor, a oamenilor de litere, cartea duhovnicească și cu precădere Sfânta Scriptură trebuie pusă la sufletul tinerilor de către preoți și profesorii de religie. „Atelierele biblice” sunt doar una din multele soluții prin care putem să oferim bucuria lecturii. E important de precizat că în Biserică nu căutăm o intelectualizare, o raționalizare excesivă a credincioșilor, dar nici o spălare de creier cum ar insinua unii. Scopul Bisericii ca „Școală” este acela de a pune în sufletul credinciosului hrana cea adevărată care are ca finalitate unirea cu Hristos, de a descoperi și pune în valoare comoara îngropată în țărâna multimilenară a creștinismului ce transcende acest neam.

Ca dominantă a misiunii creștine preoții și profesorii ortodocși au datoria de a educa tinerii în duhul Scripturii și al Tradiției. Tinerii merită să știe la ce folosește lectura Scripturii. De ce se numește Biblie? Ce taine ascunde. De ce trebuie întrebat preotul asupra „locurile obscure” și care sunt riscurile interpretării „după ureche”? De ce avem un Vechi Testament și un Nou Testament? De ce afirmăm că Iisus Hristos este Mântuitorul? Motivațiile pot continua, acestea fiind doar câteva exemple alese la întâmplare. Să nu ni se pară banale, o simplă aplicare a chestionarului va releva lucruri neașteptate și o incultură biblică menită să îngrijoreze.

Iar, dacă nu vom fi convingători folosind exemplele sfinților, care au citit Scripturile și s-au mântuit prin ele, dacă niciunul dintre teologii contemporani ce prin lucrările lor au promovat importanța lecturii „Bibliotecii Creștinismului” (Enzo Bianchi sau John Breck s.a.), poate vom reuși pornind de la prezentarea impactului pe care l-a avut Biblia asupra unor cunoscuți oameni de cultură ca Andrei Pleșu, Ion Vianu, Ioana Pârvulescu sau Ștefan Câlția, câțiva dintre cei ce au afirmat răspicat importanța Sfintei Scripturi în evoluția culturală și spirituală a unui om, și, de ce nu, a unui popor. Adesea aceste exemple au o priză mai bună întrucât discursul bisericesc, pentru omul secularizat e adesea perimat și greu de urmărit.

În încheiere am putea spune că o cultură creștină nu este desăvârșită fără Biblie și o viață duhovnicească nu poate începe fără Cuvântul revelat. Însă conștientizarea acestui adevăr și asumarea maximă a misiunii pe care o implică, va începe de la modul cum vom ști să ne motivăm credincioșii (tineri sau vârstnici), de la schimbarea unei mentalități păguboase care consideră predica duminicală sau ora de religie suficiente pentru a deschide inimile și mințile spre „Cuvântul lui Dumnezeu”. Or, este demonstrat că în bisericile unde se predică des, unde se desfășoară „Ateliere biblice” sau „Seri biblice”, în școlile unde pe lângă ora de religie profesorii au și alte activități de genul studierii textului sacru, credincioșii (și aici îi cuprindem pe toți, de la mic la mare) sunt mai dinamici, mai numeroși și mai apropiați de valorile perene creștine. Și, să nu uităm, cunoașterea Ortodoxiei începe cu citirea Scripturii și transformarea ei în rugăciune. □

(e-mail: liviuvidican@yahoo.com)

„...este peste putință să merite darul adevăratei științe acela care studiază numai pentru a căpăta laudă” (Sfântul Ioan Casian, *Scrieri Duhovnicești*, PSB 57, p. 558)

„Sfânta Scriptură ni s-a dat de Dumnezeu, ca niște epistole, prin care ni se face cunoscut darul ceresc ce vine din esența Dumnezeirii Sale făgăduit tuturor, căci „El ne-a hărăzit mari și prețioase făgăduieli, ca prin ele să vă faceți părtași dumnezeieștii firi” (II Petru 1,4). „Dar dacă omul nu se apropie, nu cere și nu primește, nu-i servește la nimic citirea Scripturilor, ba dimpotrivă se face vinovat de moarte, pentru că n-a voit să primească de la Împăratul ceresc darul vieții, fără de care este cu neputință să obțină viața ce nu trece, care este Hristos” (Sfântul Macarie Egipteanul, *Cele cincizeci de omilii duhovnicești*, PSB, 34, București, 1992, p. 375)

„[...] Se tot spune că elevii nu citesc. Nu asta e grav. Nici atunci nu citeau de bună voie mulți. [...] Elevii care nu citeau știau că au ceva de pierdut. Astăzi, prea adesea, și se rade în nas. Și e păcat, cu atît mai mult cu cît - cum mi-a dovedit întâmplarea de a fi pus în situația să citesc zeci de jurnale scrise de elevi din toată țara - adolescenții au o libertate de gândire cum noi nici nu visăm” (*Cărțile care ne-au făcut oameni*, p. 44).

Incinerarea la români

Mircea Gelu Buta

m fost întrebat de un amic dacă un creștin ortodox poate fi incinerat după moarte. De la bun început trebuie precizat că Biserica Răsăriteană nu simte repulsie față de trup și îl cinstește. Repulsie față de trup observăm în religiile orientale și în idolatrie. În al doilea rând, arderea (incinerarea) morților, ca de altfel și îngroparea lor nu are doar un caracter practic, ci și profund simbolic. Respectiv, faptul de-a prefera arderea morților sau dimpotrivă îngroparea lor nu se epuizează la nivelul logicii, ci ține de ființa mai profundă a existenței omului. Este vorba de raportarea lui la cel mai acut fenomen limită al propriei existențe, moartea. Sensul pe care omul îl atribuie morții își pune pecetea pe opțiunea lui pentru una din aceste două variante.

Dorința dispariției sau a păstrării în mormânt a trupului mort este direct legată de întreaga atitudine a omului față de moarte. Când cineva dorește să uite de ea, este firesc să rupă orice legătură cu moartea sau cu tot ce îi amintește de ea. Societatea secularizată de azi îl ajută din plin pe omul doritor să treacă sub tăcere propria moarte, facilitând în acest climat dispariția trupului omenesc mort.

Desfășurarea ceremonialului de înmormântare duce la prăbușirea multor valori din jurul nostru. Mai întâi, o distincție între viață și moarte. Dacă moartea constituie limita ireductibilă a vieții, cei vii trebuie să țină cont de această limită dându-i un nume. Fără aceasta moartea își pierde sensul, dând naștere unor situații fără nume, identificate sub forma unor vieți lipsite de conștiința propriilor lor limite.

Momentul în care cei vii își iau rămas bun de la cel mort, reprezintă un moment al reculegerii, un moment în care aceștia fac analiza propriei vieți. În fața unui mormânt ne regăsim pe noi înșine și aflați în fața propriului eu, ni se întâmplă să ne plângem propria existență. Plângându-i pe alții, plânsul reprezintă disconfortul pe care îl încercăm trăind limita.

Toți am trăit acest moment al despărțirii și cu toții am avut sentimentul că înmormântăm o parte din noi. Astfel, moartea încetează a mai fi trăită ca un întuneric copleșitor, devenind sub forma unei limite interiorizate lumina pe care viul o răsfrânge asupra lui însuși.

Ritul are menirea de a desființa imaginea morții invadatoare și delirantă, transformând-o în viață lipsită de conștiința propriei sale limite. Dar sensul morții și ritualul înmormântării ne mai ajută la ceva. Ne ajută să luptăm împotriva violenței celor vii, punând astfel în evidență diferența între animale și oameni. În „*Antigona*” lui Sofocle, la un moment dat corul cântă: „*Dintre toate minunile lumii, cea mai mare este omul. El străbate marea înspumată, băntuită de furtuni urlătoare...*”

Simțirea și etosul fiecărui popor față de cei morți își lasă amprenta sau se întipărește și în limba sa, reușind să se mențină vie în viața cotidiană. În limba română, se spune despre mort că este „*adormit întru Domnul*”. În mod firesc nimeni nu se gândește să îl ardă pe acela despre care avem sentimentul că doarme, în afară de cazul în care îl urăște de moarte. Mai mult, celui mort i se spune *iertat*, iar verbul grecesc „*a muri*” îl are ca sinonim pe „*a fi iertat*”. Iată o sinteză grandioasă a simțirii și a etosului. A etosului, pentru că îl împacă pe cel ce iartă cu cel pe care îl iartă, dar și a simțirii, pentru că cel ce este iertat este adăpostit în spațiul vieții personale a celui care iartă. Pentru el se fac pomeni la soroace clar rânduite, pe care tradiția le leagă de diversele faze ale descompunerii trupului. Mormântul reprezintă loc de pelerinaj și pomenire pentru toți cei care *l-au iubit și l-au iertat*.

Biserica nu își impune credința și ritualurile celor străini ei. Dar nici cei străini de ea nu trebuie să-i ceară să binecuvânteze opțiunile făcute după bunul lor plac. Arderea trupului neînsuflit poate fi aleasă în mod liber, dar nu poate fi transformată într-un act bisericesc. Se poate asocia funerariilor civile, însă poziția Bisericii față de ea nu poate să nu fie una negativă.

Sfântul Corbinian din Freising (8 septembrie)

✠ Ierom. Grigorie Benea

Vreme de 1000 de ani, Apusul și Răsăritul au fost unite în aceeași credință creștină. Creștini din Spania sau Galia puteau merge în pelerinaj la Locurile Sfinte și să se simtă la fel de acasă într-o biserică greacă sau siriană ca în bisericile din ținuturile lor de naștere. Călugări englezi sau germani puteau ajunge să trăiască în deșerturile Egiptului sau ale Palestinei, după cum

pustnici egipteni sau sciți puteau trăi în pădurile Britaniei sau chiar în îndepărtata Irlandă. Numeroși papi ai Romei din această perioadă, mulți dintre ei sfinți, au fost de origine greacă. Astfel, în primul mileniu creștinii din întreaga lume erau uniți într-o singură Biserică și o singură mărturisire de credință. Și poate cea mai grăitoare dovadă a acestei unități o găsim în viețile sfinților.

O astfel de dovadă se poate găsi și în viața unui sfânt german din secolul al VIII-lea, despre care vom vorbi în cele ce urmează. Pentru că a trăit înainte de despărțirea Apusului de Ortodoxie (în anul 1054), el – împreună cu toți ceilalți sfinți din Apus care au trăit în primul mileniu creștin – poate și trebuie să fie cinstit ca un sfânt al nostru, ortodox, cu nimic mai prejos decât sfinții pe care-i cunoaștem și-i iubim.

Sf. Corbinian s-a născut în jurul anului 670 în orașelul Châtres din apropiere de Paris. Puținele lucruri pe care le știm despre el le găsim în *Viața sa*, scrisă la sfârșitul secolului al VIII-lea de episcopul Arbeo de Freising. Tatăl sfântului, pe nume Waldegiso, era de neam franc, iar mama lui, Corbiniana, se pare că era irlandeză. Rămas de mic orfan de tată, Corbinian a fost crescut de credincioasa sa mamă în dragoste pentru Biserică și pentru Dumnezeu. Această dragoste l-a împins să-și părăsească încă de tânăr casa părintească, retrăgându-se în singurătate în pădurile din apropiere de Châtres. Și-a construit acolo un mic paraclis închinat Sfântului Gherman al Parisului, lângă care a trăit nu mai puțin de 14 ani singur

cu Dumnezeu și cu animalele sălbatice. Această jertfă nu a rămas însă fără roadă, deoarece tânărul călugăr a dobândit încă de atunci harul Duhului Sfânt. Știrea despre el a început să se împrăștie și tot mai mulți oameni veneau la mica sa sihăstrie pentru a-i cere sfatul și rugăciunile.

În anul 708 Corbinian hotărăște să plece la Roma – cel mai important loc de pelerinaj din Apus – pentru a se închina la mormintele Sfinților Apostoli Petru și Pavel. Se întâlnește acolo cu sfântul papă Constantin (de origine asiriană), care văzând darurile lui îl îndeamnă stăruitor să meargă la misiune. Până la urmă sfântul acceptă și este hirotonit episcop rătăcitor, cu ascultarea de a-L propovădui pe Hristos în ținuturile pe jumătate păgâne ale Europei centrale.

Facem aici o paranteză istorică. După căderea Romei la sfârșitul sec. al V-lea și invazia triburilor germane păgâne, Apusul Europei s-a scufundat într-o perioadă de mari frământări și tulburări, de mari mișcări de popoare, în care însăși credința în Hristos era amenințată cu dispariția. Păstori luminați de Dumnezeu – dintre care cel mai important a fost marele Patriarh al Apusului, Sfântul Grigorie Dialogul – au înțeles că singurul mijloc de a salva Biserica era cucerirea păgânilor înșiși, nu prin puterea armelor, bineînțeles, ci prin credință, prin puterea lui Hristos. De aceea ei au trimis oameni sfinți la propovăduire, care prin stăruința și înțelepciunea lor au reușit să aducă încet-încet la Hristos toate triburile năvălitoare păgâne. Tot la fel s-a întâmplat și cu Corbinian.

După hirotonia sa, el a pornit înspre nord, ajungând în ținuturile Elveției de azi și în Bavaria. Vreme de 7 ani a făcut acolo lucrare misionară printre păgâni, biruind mai ales prin bunătatea și dragostea sa. De pildă, un răufăcător pe care l-a scăpat de la moarte i-a devenit cel mai apropiat ucenic. În Tirolul de Sud, la Kuens, la poalele Munților Alpi, a construit o mănăstire pe care o folosea drept centru al călătoriilor sale. Chemarea sa era însă pentru viața în singurătate, iar lucrul cu oamenii îl obosea mult pe tânărul episcop. De aceea, în jurul anului 717 hotărăște să facă un nou drum la Roma pentru a-i cere patriarhului să-l elibereze de datoriile sale și să-i dea binecuvântare să ducă o viață de simplu călugăr.

Din acest al doilea drum la Roma se păstrează o întâmplare pentru care Corbinian a rămas cel mai cunoscut. În timp ce trecea Alpii, un urs i-a mâncat măgarul pe care își încărcase lucrurile. Ca pedeapsă, Corbinian îi poruncește ursului să ducă el încărcătura, iar animalul se supune ascultător. Astfel

a putut trece munții, ajungând în cele din urmă la Roma. Cu două secole mai înainte, Sfântul Gherasim de la Iordan făcea același lucru cu un leu, pe care îl folosea pentru paza cămărilor. Mult mai aproape de noi ca timp (în secolul XIX), și deci mai la îndemână de crezut, Sfântul Serafim din Sarov hrănea cu mâna sa tot un urs sălbatic, sub privirile îngrozite ale unei ucenițe. Același Duh Sfânt, care a sălășluit și în Sfântul Corbinian, și în Sfântul Gherasim, și în Sfântul Serafim, și în toți sfinții, le-a dat puterea de stăpâni asupra animalelor, aceeași putere pe care a avut-o și Adam în Rai. Pentru că în viața lor au biruit păcatul, ei s-au ridicat la starea omului de dinainte de căderea în păcat. Iată așadar o dovadă grăitoare a unității în Hristos a tuturor sfinților, fie că au trăit în Apus, fie în Răsărit, fie în vremurile mai vechi, fie în vremurile noastre.

Ajuns la Roma, Corbinian s-a întâlnit cu patriarhul Apusului, însă acesta nici n-a vrut să audă de dorința sa de pustnicie. L-a îndemnat din nou să-și folosească darurile pentru a-i lumina pe oameni și l-a trimis înapoi la propovăduire. La întoarcere, sfântul a fost chemat în Bavaria de către ducele Grimoald din Freising (în apropiere de München-ul de azi), pentru a întemeia acolo o episcopie. Însă pentru că Grimoald o luase de soție pe văduva fratelui său, pe nume Plectrudis, Corbinian îi muștră pe amândoi și îi îndeamnă să înceteze viața în păcat. Ducele îl ascultă, însă Corbinian își atrage astfel ura lui Plectrudis, care încearcă de câteva ori să-l omoare. Până la urmă, Corbinian este nevoit să fugă, retrăgându-se la mănăstirea sa din Kuens.

Se întoarce la Freising de-abia după moartea lui Grimoald din 724, chemat de fiul acestuia, Hugibert. Acolo, sfântul construiește o biserică închinată Maicii Domnului, iar în apropiere întemeiază o mănăstire benedictină închinată Sfântului Ștefan, care a devenit mai târziu unul din cele mai importante centre duhovnicești din sud-estul Germaniei. Tot acolo, în ziua de 8 septembrie 730, Corbinian își încredințează sufletul în mâinile lui Hristos, Căruia Îi slujise întreaga viață. La dorința sa, trupul i-a fost înmormântat la Mănăstirea Kuens din Tirol, însă în anul 769 episcopul Arbeo de Freising – care i-a scris și viața – îi aduce moaștele înapoi la Freising și le așează în catedrala orașului, unde odihnesc până azi. Mutarea moaștelor este sărbătorită la 20 noiembrie. Sfântul Corbinian a fost unul dintre apostolii și părinții duhovnicești ai Bavariei și primul episcop de Freising, fiind până azi cinstit ca ocrotitorul episcopiei de München-Freising.

Fie ca pentru rugăciunile lui, Dumnezeu să ne dea și nouă milă și iertare de păcate. Amin!

Un nou inspector de religie în județul Cluj

În ședința Permanenței Arhiepiscopiei Vadului, Felecului și Clujului, ai cărei membri s-au reunit marți, 30 august, sub președinția Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, s-a decis numirea părintelui profesor drd. Liviu Vidican Mancu în funcția de inspector școlar de religie al județului Cluj. Prof. Ruxandra Hulpe, cea care a deținut până acum această funcție, și-a încetat activitatea, având o funcție administrativă și la Școala din Gilău.

„Doamna Ruxandra Hulpe, care a deținut această funcție, lasă în urmă o moștenire administrativă bună și o situație stabilă în ce privește locul religiei în curriculum de învățământ”, a declarat purtătorul de cuvânt al Mitropoliei Clujului, pr. Bogdan Ivanov. Începând din această toamnă, Ministerul Educației și Cercetării va debloca un post salarizat pentru funcția de inspector școlar de religie, astfel că era nevoie de o persoană competentă în administrarea problemelor de învățământ care să nu se afle în vreo incompatibilitate prevăzută de lege. Noul inspector școlar de religie al județului Cluj își va prelua atribuțiile specifice funcției începând cu data de 1 septembrie a.c.

Biroul de presă

Mitropolitul ANDREI, a binecuvântat noul sediu al CJ Cluj

Consiliul Județean Cluj are de astăzi, 31 august, un nou sediu, situat pe Calea Dorobanților nr. 106. Imobilul a fost inaugurat în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului, care a rostit o rugăciune și a adresat câteva cuvinte, arătând importanța unei bune administrații. „Îl rugăm pe Dumnezeu să vă dăruiască spor în toate, întâi în cele spirituale și apoi în cele materiale. Adevărul este că pentru buna desfășurare a

vieții noastre spirituale e nevoie și de o bună administrație, iar când se îngemănează una cu cealaltă sfârșitul este cel pe care ni-l dorim: mai multă prosperitate, mai multă spiritualitate, mai multă cultură, mai multă bunăstare pentru credincioșii noștri și pentru toată lumea”, a subliniat Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. La inaugurarea noului sediu al Consiliului Județean Cluj au participat și Preasfințitul Florentin Crihălmeanu, Episcopul de Cluj-Gherla, și prim-protopopul reformat Kovacs Sandor. Clădirea a fost obținută printr-o hotărâre de Guvern, fiind inițial destinată unității vamale. Prin desființarea acesteia, imobilul a fost transferat unei alte instituții publice. Mai multe informații ne-a furnizat președintele Consiliului Județean Cluj, Alin Tișe: „Contractul a fost încheiat de Ministerul Finanțelor, noi am preluat un contract în derulare, clădirea era 95% gata la momentul preluării, iar noi am făcut doar anumite modificări pentru a o adapta la cerințele consiliului. Așadar, 95% din preț a fost suportat din bugetul de stat”.

Biroul de presă

Tabără națională de arte plastice la Leghia

Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj a organizat, în perioada 23-28 august, la Leghia, Tabăra națională de artă plastică „Tradiții clujene 2011”. Manifestarea s-a desfășurat pe două componente: tabăra de pictură pe sticlă în stil niculean, ediția a IV-a și Tabăra de xilogravură tradițională ediția a II-a.

În acest an, taberele au reunit 40 de elevi, premiați la concursurile județene de profil. Ei au învățat stilul caracteristic picturii icoanelor de la Nicula precum și xilogravura tradițională practică pe valea Someșului, fiind inițiați de cinci profesori-instrucători sub îndrumarea pictorului monah Siluan de la Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” Nicula. Au avut loc, zilnic, cursuri

teoretice și practice, iar după-amiaza s-au desfășurat activități culturale și recreative, precum drumeții. Astfel, participanții au vizitat bisericile din Bucea (din lemn și din zid), Muzeul „Octavian Goga” din Ciucea și Mănăstirea Râșca Transilvană.

Tabăra națională de artă plastică „Tradiții clujene 2011” este un proiect cultural finanțat de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național. Partenerii proiectului sunt: Sfânta Mănăstire „Adormirea Maicii Domnului” Nicula, Asociația Școlilor Păstrătoare de Tradiții Cluj, Asociația Meșterilor Populari Clujeni, Clubul Copiilor Huedin și Asociația pentru artă – Centrul de xilogravură Hășdate.

Biroul de presă

Sfințirea demisolului bisericii din Cornești

Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului, a binecuvântat miercuri, 24 august, demisolul bisericii noi din Cornești, Protopopiatul Huedin. Construcția locașului a demarat în luna septembrie a anului trecut, din necesitatea ridicării unei biserici în centrul satului. Prin purtarea de grijă a preotului paroh Dănuț Pinte, dar și prin contribuția credincioșilor, s-a reușit până acum finalizarea lucrărilor la demisol, pentru a se putea sluji aici sfințele slujbe.

În cuvântul adresat la finalul slujbei, Părintele Mitropolit Andrei a arătat importanța unui locaș de cult: „Biserica e o școală cu sfinți, e un loc în care Dumnezeu așteaptă să ne sfințim viața, El oferindu-ne tot ceea ce este necesar. Urmează ca și noi, din partea noastră, să punem umărul, să adăugăm la credința fapta bună, la fapta bună cunoștința, la cunoștință înfrânarea, la înfrânare răbdarea, la răbdare evlavia, că dacă acestea sporesc în noi vom ajunge la cunoașterea Domnului nostru Iisus Hristos, așa că nu se poate să nu te bucuri când se ridică o biserică”.

Biroul de presă

Nașterea Maicii Domnului în iconografie

Marcel Muntean

eprezentările Maicii Domnului în spațiul iconografic ilustrează momentele semnificative din viața ei cu prisosință ele încep cu Zămislirea Fecioarei și se încheie cu Adormirea sa.

Erminia lui Dionisie prevede următoarele elemente caracteristice temei iconice: *casă, și Sfânta Ana culcată pe un pat sub plapumă, rezemându-se pe perne, și două fete o țin de la spate, și înaintea ei o altă fată o apără [făcându-i vânt] cu apărătoarea. Și iarăși alte fete, ținând în mâini (vase) cu bucate, în afară pe ușă; și din dosul ei, alte fete, șezând, spală prunca într-un lighean, iar altă fată leagănă prunca, care este [culcată] culcată în leagăn.*¹

Tema, nu își are izvorul în Sfânta Scriptură, ci în Evangheliile apocrife. Protoevanghelia lui Iacob descrie momentul venirii pe lume a Fecioarei, textul datează din anii 130-140. Veridicitatea acestor informații ne dau referințe despre familia și genealogia Maicii Domnului precum: numele părinților Ioachim și Ana, descendența lui Ioachim din David, nașterea sfântă a Fecioarei, etc. Nașterea ei a fost făgăduită de un înger asemeni celei a Sfântului Ioan Botezătorul.

Din punct de vedere dogmatic nașterea Fecioarei constituie o etapă semnificativă a Proniei ce pregătește Întruparea Cuvântului, moment ce precede ultimul act semnificativ, atunci când Maria acceptă să devină *cămara cea împărătească, întru care taina cea preamărită a unirii celei negrăite a firilor ce s-au adunat împreună întru Hristos desăvârșit s-a lucrat. În stihirea de la Vecernia de dinaintea praznicului se amintește despre acest fapt: astăzi ușile cele sterpe se deschid și dumnezeiasca ușă cea feciorească merge înainte întrucât Hristos va intra în lume.*² De aici reiese și faptul că Maria s-a născut la rugămintele neîncetate către Dumnezeu, cu prisosință a Anei socotită stearpă.

Originea datei a fost fixată la 8 septembrie. Nu se precizează cu exactitate locul nașterii sale, astfel unele opțiuni

¹ Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sofia, București, 2000, p. 138.

² *Ibidem*, p.159.

se îndreaptă spre Ierusalim, în vreme ce altele consideră Nazaretul ori Bethleemul. Troparul praznicului sublinează nu doar nașterea Mariei din părinții Ioachim și Ana ci și rolul ei esențial în istoria mântuirii noastre prin nașterea lui Hristos: *Nașterea ta, de Dumnezeu Născătoare Fecioară, bucurie a vestit la toată lumea; că din tine a răsărit Soarele dreptății, Hristos Dumnezeul nostru. Și, dezlegând blestemul, a dat binecuvântare; și, stricând moartea, ne-a dăruit nouă viață veșnică* (Tropar, glasul al 4-lea).³

Celebrarea sărbătorii este cunoscută încă din veacul al VI-lea sau poate chiar mai veche, se știe că împăratul Justinian a consfințit construirea unei biserici închinată Sfintei Ana, la Constantinopol.

Iconografia temei s-a dezvoltat în concordanță cu cea a Nașterii Domnului. Prezența tinerelor fete a fost asimilată cu cele trei Parcere din mitologia greacă ce au statutul urși-toarelor din legendele românești; ele fiind prezente la venirea pe lume a fiecărui prunc în parte. Asemeni episodului spălării noului născut din tema Nașterii Domnului și în acest caz, micuța Maria este scăldată într-o scăldătoare de dimensiuni reduse care de multe ori este de forma unui potir. Începând din veacul al XV-lea în pictura de sorginte occidentală, scena devine tot mai bogată în detalii și personaje, astfel încât ponderea elementelor pitorești să crească în defavoare celor cu caracter religios. Compoziția prin diversele împrumuturi din spațiul laic devine o reală scenă de gen.

Ca o reacție provenind din spațiul Contrareformei, în secolul al XVI-lea, se simte în creația lui Altdorfer o revenire spre o înțelegere sacră a subiectului, astfel încât el transfigurează scena marială transferând momentul nașterii în interiorul unei biserici gotice. Artistul revine și la tradiția cu accente populare în care îngerii coborând din cer sunt alături de Fecioară pentru a-i serba nașterea asemeni unei adevărate *viitoare regine*. Ei sunt grupați alături de ea tocmai pentru a sugera efectul de bucurie și exaltare.

Odată cu trecerea timpului în aria Europei Occidentale, în secolul al XVII-lea, prezența îngerilor este aproape indispensabilă, existența lor ar fi dată de concepția conform căreia Fecioara s-ar fi născut fără de păcatul strămoșesc, conform Conciliului de la Trento care a fost întărit apoi la Conciliul de la Vatican II.⁴

³ *Mineiul pe septembrie*, ED. I.B.M.B.O.R., București, 2003, p.112.

⁴ Louis Reau, *Iconographie de L. Art Chrethien*, ED. Presses Universitaires de France, Paris, 1957, p. 162-163.

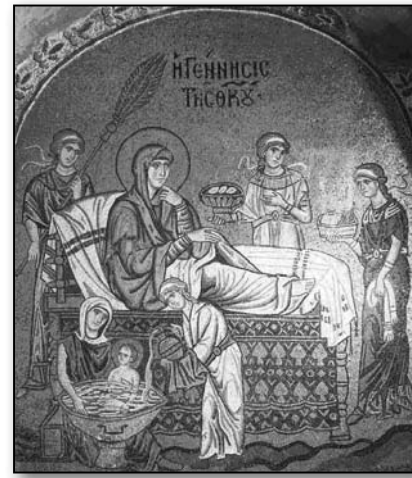

Fig. 1 Nașterea Fecioarei, mozaic, sec. al XII-lea, mănăstirea Daphni, Atena.

Compoziția închi-să ne înfățișează cinci tinere femei ce se găsesc frumos ordonate în jurul Sfintei Ana ce domină spațiul interior prin proporțiile mărite și prin patul monumental ce unește laturile scenei. Dreptul Ioachim nu este redat alături de ele. La baza lucrării și în stânga se observă o moașă ce scaldă prunca în vasul plin cu apă, fiind ajutată de o fată ce toarnă apa dintr-un ulcior. Fondul de aur unește și transcende figurile ce mărginesc spațiul bidimensional.

Fig. 2 Nașterea Fecioarei, icoană, sec. al XVI-lea, tempera pe lemn, muzeul Pskov.

Icoana de sorginte rusă implică o schemă componistică elaborată în decursul veacurilor bizantine. Sfânta Ana este elementul principal, ea este prezentată pe un pat amplu, iar în jurul său se ordonează: tinerel fete ce aduc daruri, episodul spălării Mariei și în dreapta sus, în fereastra unui turn, silueta în detaliu a dreptului Ioachim. Dintre figuri singurele ce sunt reliefate cu nimburi sunt cele ale familiei Sfintei Marii. O draperie de culoarea roșu intens asemeni veșmîntului Anei este suspendată în partea superioară unind cele două turnuri simetrice și denotând faptul că scena se petrece în interior.

Aceste lucrări alese, semnificative denotă o preocupare deosebită a creatorilor în ceea ce privește tema iconografică prezentată, precum și dominanta unei scheme compoziționale repetitive, cu toate diferențele stilistice și de redare. □

Mihai Viteazul, comemorat la Mănăstirea Mihai Vodă

n fiecare an pe 9 august, voievodul Mihai Viteazul este comemorat la Mănăstirea Mihai Vodă din Turda, așezământ monahal ridicat pe locul unde a fost ucis unificatorul principatelor române.

Anul acesta, la împlinirea a 410 ani de la trecerea sa la Domnul, Mihai Viteazul a fost comemorat prin mai multe manifestări religioase, militare și culturale. Înaltpreasfințitul Părinte Andrei, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului, a oficiat aici, începând cu ora 9.30, Sfânta Liturghie arhierescă, urmată de un Parastas pentru marele voievod. Au participat exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Clujului, arhimandritul Dumitru Cobzaru, protopopul de Turda, pr. Daniel Crișan, consilierul pe protocol din eparhie, arhid. Claudiu Grama. La finalul Sfintei Liturghii, a avut loc și instalarea oficială a noii starețe a Mănăstirii Mihai Vodă, maica Andreea, care a venit, alături de alte 3 maici, de la Mănăstirea Salva din Bistrița-Năsăud. De asemenea, i-a fost înmănată o diplomă de aleasă cinstire părintelui ctitor Vasile Șteopei, care s-a implicat în construirea acestei mănăstiri, biserica fiind copie fidelă după biserica Mihai Vodă din București, dar și în construirea corpurilor de chilii. După slujba de pomenire, părintele Dorin Sas s-a ocupat de un program artistic, o scenetă istorică, ce s-a realizat la mormântul voievodului.

În cuvântul său, Părintele Mitropolit Andrei a subliniat câteva dintre virtuțile lui Mihai Viteazul: „A fost un om de credință profundă și ctitoriile pe care le-a făcut sunt rodul credinței lui, Mănăstirea Mihai Vodă din București și, de ce nu, Catedrala din Alba Iulia, după ce a unit cele trei țări române. Cine iubește cronicile și scrierile istoricilor va găsi multe alte motive care ne fac să credem că Mihai Viteazul

a fost un om profund religios. O altă virtute pe care o avea Mihai Viteazul a fost râvna misionară”.

Monumentul de la Mănăstirea Mihai Vodă

S-a considerat necesar ca pe locul sacru unde a fost ucis, ca martir al neamului, marele voievod Mihai Viteazul, să se înalțe un așezământ mănăstiresc unde să se officieze neconținut rugăciuni în memoria domnitorului unificator de țară. La inițiativa vrednicului de pomenire Mitropolitul Bartolomeu, pe 10 septembrie 2002, a fost sfințită piatra de temelie pentru noul locaș, lucrările de construcție a mănăstirii fiindu-i încredințate preotului Vasile Șteopei de la Parohia Oprișani II din Turda, ctitor al mai multor biserici.

În acest loc există de mai mulți ani un monument în cinstea voievodului Mihai Viteazul. La mormântul lui, Societatea Femeilor Ortodoxe din Turda a ridicat, în anul 1923, în locul fostei capele, o troiță din lemn lucrată în stil românesc, care se păstrează la Muzeul de Istorie din Turda din 1976. Monumentul nou, care există acum, a fost inaugurat pe 8 mai 1977. Câteva caracteristici ne prezintă maica Andreea: „Monumentul nou are 1601 cm., în formă de sabie, are trei laturi simbolizând cele trei principate române unite de Mihai Viteazul în anul 1601. La baza fiecărei laturi se află stemele celor trei principate, executate din marmură albă, la fel ca placa mormântului. În dreapta obeliscului se află mormântul voievodului, acoperit de o lespede pe care este reprezentată în basorelief stema României”.

În prezent, biserica Mănăstirii Mihai Vodă este pregătită pentru stadiul de pictură în frescă. Este lucrată în stil bizantin, cu borduri de cărămidă în exterior. Pe frontispiciu s-a realizat un mozaic reprezentând-o pe Maica Domnului și pe Sfinții Arhangheli, protectori ai locașului monahal.

Tabără de creație în memoria Mitropolitului Bartolomeu

entrul de creație și cercetare continuă „Sfântul Evanghelist Luca” al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și Mănăstirea Pătrânjeni, din județul Alba, organizează, în perioada 1-12 august 2011, sub egida „Proporția sufletului”, o tabără de creație în memoria Mitropolitului Bartolomeu. Studenți ai secției Artă Sacră, precum și artiști deja inițiați, vor participa la cursuri pe diferite teme, care vor fi aprofundate ulterior în ateliere de producție. Tabăra va cuprinde ateliere de icoane bizantine, miniaturi și ilustrații de carte, grafică și desen. Anul acesta, în prim-plan va fi arta textilă, reprezentată prin broderie, tapiserie și imprimeu, dar și aplicații pe veșminte liturgice.

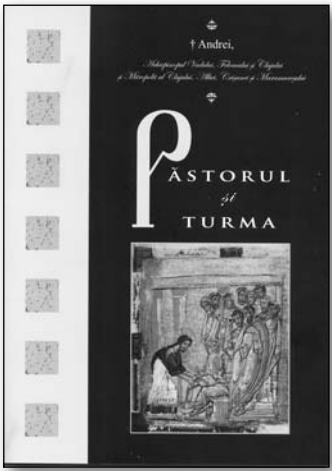
Coordonatorul proiectului, este asist. univ. drd. Marius Ghencu, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. Grupul de creație propune un program de inițiere și de perfecționare, care se adresează studenților de la Artă Sacră în special, dar altor studenți de la alte facultăți din cadrul Universității Babeș-Bolyai sau artiști deja consacrați, pentru a crea o punte de legătură, extrem de importantă, mai ales acum, când lipsește un dialog între artiștii iconari și cei plastici.

Proiectul taberelor de creație organizate de Centrul de creație și cercetare continuă „Sfântul Evanghelist Luca” și găzduite de Mănăstirea Pătrânjeni a fost demarat în urmă cu cinci ani.

„Biroul de presă

„Biroul de presă

† IPS ANDREI,
Păstorul și turma,
Editura Renașterea,
Cluj-Napoca,
2011, 58 p.

Lrima apariție editorială a Înaltpreasfințitului Andrei, după numirea în demnitatea de Arhiepiscop și Mitropolit al

Clujului, a fost dedicată preoților – păstorii sufletești, cărora li s-au încredințat credincioși pentru mântuire. Volumul intitulat *Păstorul și turma* a apărut la începutul acestei veri la Editura Renașterea și abordează teme ce fac parte din preocupările Teologiei Pastorale. Această disciplină din cadrul Teologiei Practice, afirmă Înalt Prea Sfinția Sa, „se ocupă de mijloacele și metodele cu ajutorul cărora preotul își poate duce la împlinire misiunea sa întreită: de învățător, de liturghisitor și conducător al obștii credincioșilor” (p. 5).

La o primă consultare a cuprinsului ai putea crede că ai în față o carte de specialitate, scrisă după reguli de manual. Lectura, însă, pune în lumină accente duhovnicești deosebite cu privire la misiunea preoțească, responsabilitatea preotului față de sine, credincioși și în primul rând de Arhierul Suprem – Hristos. De mare folos sunt numeroasele surse scripturistice din Vechiul și Noul Testament ce argumentează dimensiunile pastorației ortodoxe. Parcurgerea textului te îmbie la meditație, reflexie pastorală și totodată aduce dorința de a nu lăsa cartea din mână.

Ne întâmpină o parte introductivă despre „preocupările teologiei pastorale” țesută pe două pericope scripturistice fundamentale: *Păstorul cel bun* (Ioan 10, 11-16) și *Păstorii lui Israel* (Iezechiel 34, 2-26). Impresionantă este cheia oferită cititorului la finalul acestei părți, necesară pentru înțelegerea întregului mesaj al volumului: „...abordarea ei (a Teologiei Pastorale – n.n.) la măsura vremurilor în care trăim. Dacă Adevărul veșnic Însuși trebuie tratat folosindu-ne de un limbaj și de mijloace corespunzătoare începutului de mileniu III, cu atât mai mult Teologia Pastorală trebuie să facă acest lucru. Pentru că nu numai felul de a gândi al oamenilor diferă de cel din trecut, ci și modul lor de viață și organizarea lor socială. Nu mai avem de-a face cu niște parohii tradiționale de sat, descrise idilic, nici cu niște cartiere de oraș așezate, ci cu o lume «peșteră» și scoasă din toate tiparele. Acestei lumi trebuie să-i corespundă mijloacele și metodele noastre pastorale”.

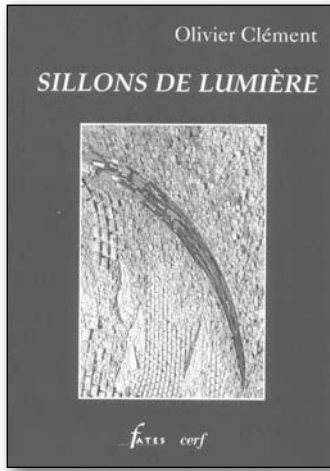
Înaltpreasfinția Sa prezintă în volum trei capitole în care vizează: „Persoana preotului”, „Preotul ca păstor de suflete” și „Activitatea preotului în parohie. Pastorația individuală și colectivă”.

Dintre cele paisprezece subcapitole ale cărții amintim câteva, care accentuează dimensiuni ale misiunii sau personalității preotului, de multe ori nebagate în seamă sau trecător observate: *Formarea preotului: Rostul „părinților trupești” în formarea viitorului preot; Relațiile preotului cu părinții după hirotonie; Familia preotului; Calitățile unui preot bun; Ocuparea unei parohii (numirea); Raporturile preotului cu superiorii săi, cu autoritățile locale și cu colaboratorii săi (cântăreț, paraclisier, epitrop, membrii Consiliului parohial, membrii Comitetului parohial); Pastorația diferitelor categorii de vârstă și sex (copii până la pubertate; tinerii după pubertate; profilul public masculin și feminin; vârsta a III-a); Pastorația diferitelor categorii sociale (țărani, muncitori, intelectuali).*

Cititorul, fie că este preot fie că este mirean regăsește pasaje ce îl îndeamnă la meditații duhovnicești profunde. Misiunea preoțească implică responsabilitate atât pentru păstor și pentru cei păstoriți, după cuvântul Mântuitorului: „Cine vă ascultă pe voi pe Mine Mă ascultă”.

Coordonatele teologice se îmbină cu cele practice, în expunerea Înalt Prea Sfințitului Andrei, oferind preoților soluții la posibile probleme ce apar în activitatea misionară. Ierarhul nostru îl poartă pe cititor de la cugetarea scripturistică la meditația duhovnicească spre scopul final al cărții: *responsabilitatea față de Taina Preoției: „Preoția Noului Testament depășește orice altă misiune, inclusiv preoția Vechiului Testament. Ea este o stare sublimă, cea mai sfântă slujbă, căci preotul, săvârșind Sfintele Taine, este în intimă legătură cu Iisus Hristos; prin el Dumnezeu vorbește oamenilor, el este «sarea pământului» și «lumina lumii»” (Matei 5, 13-14).*

Pr. Ciprian Talos

OLIVIER CLÉMENT,
Sillons de lumière,
Editions Fates,
Troyes, 2002, 128 p.

Ln ultima carte a lui Olivier Clément, publicată cu doar câțiva ani înainte de a muri, *Sillons de lumière*, care se constituie astfel într-un fel

de testament al marelui teolog de la Paris, acesta scria: „Frumusețea este o enigmă care singură sau aproape mai poate astăzi să-i trezească pe oameni. Rânind sufletul, ea îl face pe om vulnerabil la infern și la iad”¹. Doar arta liturgică ar mai putea să-l smulgă din somnambulismul cotidian pe omul „incapabil să se oprească o clipă în tăcere [...], incapabil să iubească, să admire, să se revolte”². Doar arta liturgică ar mai putea face din mașinăriile în care am fost transformați, oameni.

Desigur, Biserica a avut întotdeauna această conștiință că arta sa constituie un mod puternic, privilegiat de a propovădui. Rostind o predică în amintirea sfântului martir Varlaam, Sfântul Vasile cel Mare spunea că ar fi mai potrivit ca faptele martirului să fie prezentate printr-un limbaj mai elevat, acela al picturii: „Înălțați-mi acum, o, pictori vestiți, ai marilor isprăvi ale luptătorilor, și împodobiți cu culorile artei voastre pe cel incununat, descris atât de întunecat de mine! Să plec învins de icoana pe care o veți face faptelor vitejești ale ucenicului! Să mă bucur astăzi, deși sunt învins, de o victorie ca aceasta a iscusinței voastre! [...] Să văd zugrăvit pe icoana voastră mai strălucitor pe luptător! Să plângă și acum demonii, loviți de faptele vitejești ale mucenicului zugrăvite de voi! Să li se arate iarăși lor mâna arsă și victorioasă! Să fie zugrăvit pe icoană și Hristos, întâi-stă-tătorul luptelor”³.

Cu atât mai mult astăzi, într-o lume a imaginii, în care limbajul predilect este cel vizual, arta bisericească, mai cu seamă pictura, ar putea exprima cu tărie mesajul Evangheliei. Olivier Clément vorbește în cartea sa despre curajul de a crea o artă creștină autentică: „Mi se pare că un creștin ar trebui să caute aici nu întoarcerea la formele vechi ale frumuseții, ci un radicalism și mai mare, o îndrăzneală creatoare care să conducă dincolo de limitele acestei lumi, nu «în jos», ci spre «cele înalte»”⁴.

Așadar, chiar dacă prețuiește arta hieratică a secolului al III-lea, Olivier Clément nu crede că ieșirea din deriva în care se află arta liturgică astăzi este revenirea la iconografia paleocreștină ori copierea vreunui stil din pictura bisericească a veacurilor trecute, chiar dacă la vremea lor, acestea exprima în mod viu, autentic, credința comunităților creștine de atunci, cum s-a întâmplat de pildă cu icoanele pe sticlă din Transilvania.

Iar referitor la un anumit gen de pictură pioasă care este și astăzi preferat în bisericile noastre în locul artei liturgice ortodoxe, Olivier Clément face câteva remarci usturătoare: „De la sfârșitul Evului Mediu, și mai cu seamă în epoca barocului și a artei «sulpiciene», personajele «religioase» reprezentate prin artă au atitudini cu totul artificiale: ochii înroșiți de lacrimi și ridicați spre cer, în vreme ce amorașii (putty) mărturisesc mai degrabă sensibilitatea pedofilă a artiștilor”⁵.

Olivier Clément ne propune un creștinism reînnoit, capabil să ne deschidă, prin frumusețea artei sale, ochii pentru a-l vedea pe aproapele nostru. Ne propune o artă liturgică autentică, capabilă să exprime chipul îndumnezeit al omului, icoana vie a dragostei lui Hristos: „Doar un creștinism reînnoit poate deschide calea spre frumusețe. Căci frumusețea este un Nume dumnezeiesc, cel mai uitat, poate...”⁶.

Vasile Manea

¹ Ibidem, p. 41.

² Ibidem, p. 65.

³ Omilia 17, 3, trad. rom. D. Fecioru, Editura Institutului Biblic, București, PSB vol. 17, p. 523.

⁴ OLIVIER CLÉMENT, op. cit., p. 47.

⁵ Ibidem, p. 14.

⁶ Ibidem, p. 59.

LEONID DRAGOMIR,
Bucuria de a fi răsăritean. Convorbiri cu Dan Ciachir, Editura Timpul, Iași, 2011, 130 p.

Lentru cei încă nefamiliarizați cu textele și figura domnului Dan Ciachir, domnul Leonid Dragomir reușește să

surprindă efectul tonic spiritual al întâlnirii livești și directe cu acesta: „Din întâlnirea mea cu scriitorul și omul Dan Ciachir s-au născut atât întrebări și răspunsuri, cât și o stare de spirit, pe care aș defini-o ca pe una a acceptării de sine, într-o lume, mă refer la cea românească actuală, înclinată mai degrabă să se nege pe sine. Alături de Dan Ciachir te simți bine că ești român, răsăritean și ortodox – iar asta fără «ajutorul» vreunei ideologii naționaliste, ci simplu, normal, firesc – fiindcă începi să înțelegi câte ceva din condiția de om trăitor în acest spațiu dintre Orient și Occident. Când se produce o astfel de înțelegere – cum altfel decât în duhul Ortodoxiei? – efectul, pot mărturisii, este o stare de bucurie senină” (p. 6).

Pe parcursul lecturii acestei cărți m-am întrebat adesea de ce oare nu este trecut ca autor al ei și domnul Dan Ciachir. Am înțeles abia citind, pe lângă cele două pagini ale „Argumentului” din debutul volumului, ultimele 15 pagini (pp. 113-128) scrise de autorul de pe copertă, filosof de formație, care în aceste rânduri face cu prisosință dovada unei profunde cunoașteri și fine exegeze a liniilor de forță din scrierile majore ale lui Dan Ciachir, abordate și din perspectiva contactului dialogal nemijlocit cu persoana și gândirea acestui autentic și înzestrat gânditor creștin ortodox. În urma convorbirilor desfășurate, pe parcursul verii anului 2010 în București, mai degrabă sub forma unui interviu – în care răspunsurile ample și elocvente, pe alocuri cu tentă mărturisitoare, sunt provocate prin interogații esențiale, stărnite de lectura implicată a cărților celuilalt, dovedind înțelegerea mizei puse în joc –, decât sub cea a unui dialog de tip platonician, paginile finale ale cărții abordează eseistica autorului. Mai precis, sunt descrise succint, cu un acut și apropiat spirit sintetic, principalele cărți ale lui Dan Ciachir, în care acesta abordează teme recurente în suita operei sale: mărturisirea firească a credinței ortodoxe, reconstruirea atmosferei interbelice, creionarea personalității lui Nae Ionescu (admirat în mod necondiționat), încercarea înțelegerii datului perioadei comuniste prin extragerea spiritului normalității din ea, care conduce în cele din urmă la o împăcare superioară (nu însă la nivelul ideologic, politic, cenușiu al epocii) etc. Cărțile domnului Dan Ciachir luate în discuție de autor sunt: *Pentru o ortodoxie realistă. Convorbiri cu Radu Dorin Micu* (Ed. Anastasia, București, 2004), *Gânduri despre Nae Ionescu* (Ed. Litera Ortodoxă, Ploiești, 2010), *Luciditate și nostalgie* (Ed. Timpul, Iași, 2005), *În lumea presei interbelice* (Ed. Timpul, Iași, 2008), *Când moare o epocă* (Ed. Timpul, Iași, 2008), *Derusificarea și dezghețul* (Ed. Timpul, Iași 2009), *File din cronică ortodoxă* (Ed. Lucman, București, 2008) și *Ofensivă ortodoxă* (Ed. Anastasia, București, 2002).

Iată ce afirmă în mod emblematic domnul Leonid Dragomir despre scrisul lui Dan Ciachir: „...reușește să medieze, să arunce punți între planuri ale realității pe care vremurile tind să le facă din ce în ce mai divergente. Două sunt principalele sale teme: pe de o parte, raporturile dintre Biserică, cu toate aspectele ei de instituție divino-umană, și cultura laică, iar pe de altă parte relevarea continuității trecutului apropiat (perioada comunistă) sau mai îndepărtat (interbelic) cu prezentul. Aceste legături, paradoxale pentru o mentalitate care vede peste tot rupturi, discontinuități, nu sunt construcții dialectice, prin idei generale, ci creații în care trăirea proprie se menține proaspătă și este transmisă prin nuanțe de mare finețe și precizie” (p. 5).

Această carte arată odată în plus că domnul Dan Ciachir face din plin dovada unei culturi solide și simultan a unei nedezmășite „urbanități a credinței”, înscriindu-se astfel în marea pleiadă de gânditori români mărturisitori ai credinței lor ortodoxe: Nae Ionescu, Mircea Vulcănescu, Petre Țuțea, Alexandru Paleologu, Nicolae Steinhardt, Ioan Alexandru, Horea Bernea, Sorin Dumitrescu, Mihai Șora, Andrei Pleșu, Mircea Platon etc.

Florin-Cătălin Ghiț

„Lupta lui Iacob cu Îngerul” (III)

Povestea biblică și tâlcurile ei
(continuare din numărul anterior)

Ioan St. Lazăr

Gh.: – Acestui caracter inițiativ al drumului și rostului lui Iacob, Andrei Pleșu îi adaugă caracterul profetic. Momentul vetero-testamentar când Iacob vede fața lui Dumnezeu [(Am văzut pe Dumnezeu în față... - ne spune tot el, într-o altă traducere] echivalează cu prezentimentul (profeția) unui moment în care o asemenea posibilitate se oferă tuturor oamenilor: momentul Întrupării. Lupta lui Iacob cu îngerul e o prefigurare, o realizare anticipativă a venirii pe lume a lui Iisus².

E.: – Aceasta este, dintâi, interpretarea Sfântului Ioan Hrisostom, pentru care *Per-soana Fiului era «chipul nevăzut» al lui Dumnezeu-Tatăl*, care devine văzut prin Întrupare, dar care, în minuni și în Schimbarea la Față, își arată dumnezeirea doar parțial, precum și precum pot vedea oamenii, pentru viața lor, fiindcă, în realitate, vederea lui Dumnezeu nu poate fi decât în duh, duhovnicească³.

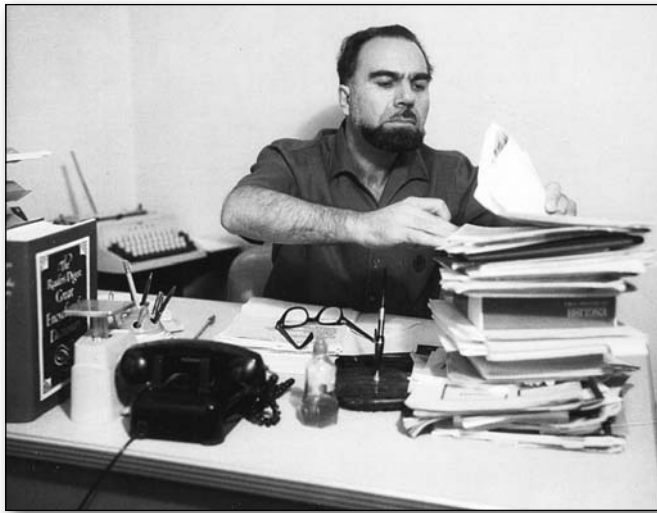
¹ Ibidem.

² ANDREI PLEȘU, *op. cit.*, p. 249.

³ V. VL. LOSSKY, *Vederea lui Dumnezeu...*, 1995, pp. 82-84.

Ca atare, imaginea plastică și cea narativ-dramatică a luptei lui Iacob cu Îngerul, nefiind decât în același mod al *condescendenței*, este un simbol. Și, cum spune, după Sfinții Părinți, și Bartolomeu Valeriu Anania, în adnotarea sa, această imagine este un simbol al luptei duhovnicești și al puterii pe care o poate avea rugăciunea stăruitoare⁴.

V.: – Aduș și eu că n-ar fi simbol dacă „în spatele” imaginii (concret-narative) nu s-ar fi dezvoltat o bogăție de sensuri, potrivit cu devenirea aplicațiilor metaforice în viața oamenilor și cu progresul înțelegerii acestor „aplicații” de către ei. Partea întâi a civilizației umane a avut gândire simbolică, iar

Valeriu Anania la biroul de lucru în America
Sursa: Fundația Mitropolitul Bartolomeu

Biblia, evocând începuturile și, de fapt, venind de acolo, ne-a furnizat, în forme și modalități de limbaj sacru, etern, simboluri; în acestea este încifrată existența noastră tot mai complexă, dar prefigurată esențial (sau matricial!) în lumea Vechiului, ca și a Noului Testament.

Gh.: – Excelent! Într-adevăr, mai buna adaptare a noastră la cunoașterea simbolică și înțelegerea simbolurilor lumii biblice e capitală pentru societatea omenească și în vremea de azi; ele trebuie să fie mereu „lucrătoare”

în noi. Semnificativ, în acest sens, este și finalul considerațiilor lui Andrei Pleșu: *Există, și în Noul Testament, un episod asemănător* (cu acela al luptei lui Iacob cu îngerul – n.m.), *deși*

⁴ Cf. notele 6, 20, 21, 25.

⁵ V. FLORIN MIHĂESCU, *Simbol și Ortodoxie*, Editura Sfântul Gheorghe-Vechi, București, pp. 16-19 („Formele limbajului”) și 19-22 („Cheile limbajului”).

mai radical, în care Dumnezeu-om, înfrânt, moare, și omul-Dumnezeu, victorios, se înalță la cer: e episodul Răstignirii și al Învierii. În Iisus avem și pe Iacob, și îngerul. Numai că cele două personaje conviețuiesc și se luptă într-unul singur. Săptămâna Patimilor e replica christică, versiunea nou-testamentară a luptei lui Iacob cu îngerul⁶.

I.: – Îmi aduc aminte de poezia lui Vasile Voiculescu *În grădina Ghetsimani* și o „rezum” și astfel (apud A. Pleșu): *Natura umană și natura divină stau în cumpănă, se războiesc până la sudoare și sânge, și, în final, se împacă. Așadar: Dumnezeu asumă fără rest înfrângerea Calvarului, iar omul e însemnat cu binecuvântarea unei speranțe fără precedent. Urma acestui eveniment miraculos este crucea întipărită pentru totdeauna în coapsa de pământ a Golgotei...*⁸ Nu pot să nu remarc – cu încântare – nu doar coroana pusă ideii Sfântului Ioan Hrisostomul, ci și tăietura precisă și fină a cuvintelor în pasta maleabilă a limbii române actuale, de către acest elevat eseist.

Gh.: – Nu pot să nu remarc și eu că, fără premeditare, am pus în evidență, în tâlcuirea noastră, toate cele patru sensuri „clasice” ale unui test sacral – care sunt, Felicia?

E.: – Sensul literal, sensul alegoric, sensul simbolic și sensul anagogic (sau duhovnicesc, cum s-a spus aici) ...

Gh.: – ... cu accent pe ultimul, *recte* pe inter-comunicarea în duh dintre Dumnezeu și om, pe semnele ei perpetui: „rana” – engramă a lui Dumnezeu și piatra de închinare și rugăciune a omului / crucea sau basilica.

I.: – *Mutatis mutandis* le vom putea recunoaște și în viața și creația lui Bartolomeu Valeriu Anania: o „rană” (greu închisă) a vieții în Contingent și un cadru al transfigurării / transferului în Transcendent: creația ...

(fragment din volumul în curs de editare Ioan St. Lazăr, Bartolomeu Valeriu Anania, *Grelele cuvintelor*)

⁶ ANDREI PLEȘU, *op. cit.*

⁷ Ibidem.

⁸ Ibidem.

„Apa cea vie a Ortodoxiei” – predica Mitropolitului Bartolomeu

Alexandru Chituță

Luterea lăuntrică a cuvântului rostiti în biserică de către slujitor face mai accesibil pe Însuși Hristos – Cuvântul către cei ce acceptă „pescuirea” ca trapă spre mântuire, prin aprofundarea credinței și prin identificarea sensului pocăinței, conducându-ne spre unirea tainică cu Dumnezeu. Slujitorul în biserică, prin cuvântul oferit mai cu seamă în cadrul Sfintei Liturghii, dar și a altor Sfinte Taine, sporește lucrarea sacră și misionară, care ajută credincioșii să se convertească la Hristos și la viața cea nouă proclamată de El.

Pentru Mitropoolitul Bartolomeu, cuvântul sfințitului slujitor a fost menit să devină, prin dumnezeiescul har, o putere spirituală de neoprit, prin care trebuie să se săvârșească tainic lucrarea Domnului Hristos de luminare și de eliberare lăuntrică, adică de vindecare sufletească a celor robiți păcatului. Prin cuvânt și faptă Mitropolitul Bartolomeu a adus bogată roadă de suflete „Domnului secerișului” (Luca 10, 2) tâlcuind Evanghelia harului și adevărului pentru credincioșii săi, ținând cont de problematizările și de neliniștile lor. Nu exista Liturghie la care Mitropolitul să nu rostească un cuvânt de învățătura. În ultimii anii, Catedrala din Cluj, devenea neîncăpătoare duminică de duminică pentru a-l asculta. Mitropolitul Bartolomeu știa faptul că „participarea la Sfânta Liturghie este modalitatea plină care îi oferă credinciosului șansa de a primi lumina lui Hristos prin toate cele cinci simțuri ale sale: prin simțul văzului, icoanele; prin simțul auzului, cântările; prin simțul mirosului, tămâia; prin simțul tactil, închinarea; prin simțul gustului, Cuminecătura”¹.

Și-a înscris numele în șirul slujitorilor Amvonului, lăsându-ne o mare bogăție de cărți cu predici publicate și un număr impresionant de predici în format audio. Alcătui-

ite și pregătite cu multă migală și zel misionar, predicile acestea împărtășesc învățătura curată a Ortodoxiei într-un limbaj liturgic ales, direct și convingător, rod al unei teminice experiențe pastorale și didactice. Mulțimile ce s-au înghesuit în Catedrala din Cluj pentru a-i sorbi cuvintele de pe buze, miile de închinători de la hramurile – cu predilecție cel de la Nicula – sunt o mărturie în acest sens.

Încă de la venirea sa la Cluj, a îndemnat pe toți la comuniune și dragoste, știind că acestea sunt importante și mai ales sunt începutul mântuirii fiecăruia dintre noi. „Aș vrea să spun, iubii Clujeni de toate vârstele, de toate credințele, de toate categoriile sociale și politice, că dacă mai există între noi granițe asemenea Feleacului, să venim fiecare către celălalt cu o floare și să le desființăm: Atunci, într-adevăr, vom putea să știm, să simțim și să fim convinși că suntem laolaltă și că împreună – și numai împreună – sub ocrotirea lui Dumnezeu, reprezentăm o putere”².

Predicile Părintelui Mitropolit Bartolomeu rămân până în prezent cuvinte alese de învățătură cu pilde selectate cu un înalt simț de răspundere, cu sfaturi de morală creștină și civică. În toate predicile abundă o varietate de sfaturi de comportament, de morală, precum și sugestii cu privire la dezvoltarea conștiinței naționale și sociale ale credincioșilor. Așa cum afirma colaboratorul său, Preasfințitul Părinte Irineu Bistrițeanul: „Grăunțele de bine și frumos pe care-l purta în inimă l-a dezvoltat și l-a crescut din dragostea ce a avut-o pentru oameni. Întreaga sa viață, fiindu-i o simfonie a iubirii concretizată prin propovăduire și pastorație, parcă-l auzeam spunând cu Sfântul Ioan Gură Aur: „În ochii mei, nimic nu este mai frumos decât slujirea”. Cu bravură apostolică, Mitropolitul nostru a întreținut impulsul religiozității, instaurând cultul pentru adevăr și recu-

noașterea valorilor drept pedestal pentru sănătatea și normalitatea unui popor. În urmă cu 18 ani spunea: „Suntem îndatorați să lucrăm și să luptăm deopotrivă pentru Biserică și neam. În inima Ardealului, trebuie să fim în întregime oameni ai Bisericii și oameni ai neamului; altfel nu ne facem datoria”³.

Prin pildele și exemplele din viața cotidiană, Părintele Bartolomeu a îndemnat credincioșii să găsească posibilități de a se descurca mai bine în viață, să fie apropiați unul de altul, iubitori de semeni, de aproapele nostru, luându-l ca model pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos: „De aceea, iubirii mei, oricând ești singur, nu dispera ci continuă să aștepți, că într-o bună zi vine Dumnezeu la tine; chiar dacă tu nu-L cauți, El tot vine. Iar dacă mergi tu și găsești pe un altul în singurătate, asumă-ți rolul lui Iisus și fi teofor sau hristofor, purtător de Hristos, imitându-l pe Iisus și întrebă-l dacă vrea să devină sănătos sau, dacă tu nu ai puterea să îl faci sănătos sau să-i deschizi drumul către un doctor, spune-i o vorbă bună de încurajare, pune-i o mână caldă pe frunte, uite-te în ochii

Redactor în SUA
Sursa: Fundația Mitropolitul Bartolomeu

lui și fă-l să simtă că are în tine un prieten, că nu este singur, și cu aceasta tot ai făcut o faptă bună. Avem nevoie de sentimentul solidarității umane și creștine...”⁴.

Conținutul predicilor sale arată o vastă cultură din cele mai diverse domenii, dovadă a unei bogate informații din diferite izvoare. Ele cuprind un număr apreciabil de texte din Sfânta Scriptură, pilde, fără a neglija tradițiile și modul de viață a poporului simplu. Fiind un fin mântuitor al cuvântului de zeci de ani, ia fascinat pe ascultători și ia facut receptivi la problemele de acută actualitate ce frământă societatea românească contemporană.

(continuare în numărul viitor)

³ P.S. Irineu Bistrițeanul, cuvânt rostit la înmormântarea Mitropolitului Bartolomeu - „Ilustrul arhipăstor a fost chemat acasă la Dumnezeu”.

⁴ Bartolomeu Anania, *Cuvinte...*, p. 68.

¹ Bartolomeu Anania, *Cuvinte de învățătură - predici*, Ed. Renașterea, Cluj - Napoca, 2009.

² Cuvântarea Înaltpreasfințitului Bartolomeu Anania la masa festivă de instalare.

ÎPS ARHIEPISCOP ȘI MITROPOLIT ANDREI

Luni, 1 august:

- conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial.
- în biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul Mănăștur, săvârșește slujba Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Marti, 2 august:

- acordă un scurt interviu posturilor de televiziune TVR Cluj și NCN.
- vizitează filia Mureșeni de Câmpie a parohiei Sava, protopopiatul Cluj I și memorialul închinat deportaților din perioada 1940-1945.
- în biserica parohiei Telciu, protopopiatul Năsăud, săvârșește slujba Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Miercuri, 3 august:

- la reședință, îl primește pe PS Episcop Timotei, al românilor din Spania și Portugalia.
- prezidează comisia de examinare pentru postul de preot paroh parohia Chiuești, protopopiatul Dej.
- în biserica parohiei Oarța de Sus, Maramureș, săvârșește slujba Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Joi, 4 august:

- vizitează parohia misionară Livada din protopopiatul Turda.
- în biserica parohiei Vișoara, protopopiatul Turda, săvârșește slujba Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Vineri, 5 august (Sfântul Ioan Iacob Hozevitul):

- în paraclisul nou înființatei parohii din Valea Gârbăului – protopopiatul Cluj I, slujește sfânta Liturghie și predică; săvârșește slujba de sfințire a clopotelor și hiroteseste sachelar pe pr. paroh Ovidiu Ciprian Martiș.
- în biserica din Cugir săvârșește slujba înmormântării lui Nicolae Lemeni și rostește un cuvânt de învățătură.
- în biserica Mănăstirii Ilva Mare, slujește la slujba privegherii.

Sâmbătă, 6 august (Schimbarea la Față):

- la hramul Mănăstirii Ilva Mare, slujește sfânta Liturghie și predică.
- în biserica „Sfântul Dumitru” din Florești, protopopiatul Cluj I, săvârșește slujba Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Duminică, 7 august:

- la Mănăstirea „Sfântul Ioan Iacob Hozevitul” de la Piatra Craiului, protopopiatul Huedin, săvârșește Sfânta Liturghie și predică.
- în Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 8 august:

- conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial.
- la reședință îi primește pe Prof. Dr. Oliviu Pascu, de la Institutul de Gastroenterologie „Octavian Fodor” din Cluj-Napoca, pe Gr-al. bg. Vasile Șomlea, Comandantul ISU Cluj, pe Comisar șef de poliție Alexandru Mureșan, comandantul Poliției Rutiere Cluj,

- acordă un interviu postului Realitatea TV și cotidianului Ziua de Cluj.

- în biserica parohiei Negreni, protopopiatul Huedin, săvârșește slujba Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Marti, 9 august:

- pe platoul de lângă Mănăstirea Mihai Vodă din Turda, slujește Sfânta Liturghie și predică; săvârșește slujba parastasului pentru voievodul Mihai Viteazul.
- în biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Bistrița, săvârșește slujba Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Miercuri, 10 august:

- în biserica parohiei Chiuești, protopopiatul Dej, săvârșește slujba Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză; îl instalează ca preot paroh al parohiei Chiuești pe Pr. Emanuel Albu.

Joi, 11 august:

- acordă un interviu pentru agenția de știri Agerpres. Vizitează parohiile „Sfântul Nicolae”, „Buna Vestire”, „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” și „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din Cluj-Napoca.
- în biserica parohiei Negriștea, protopopiatul Beclean, săvârșește slujba Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Vineri, 12 august:

- în parohia Mintiu Gherlii, săvârșește slujba înmormântării lui Ilie Opriș.
- în Biserica parohiei Petrești, din protopopiatul Gherla, săvârșește slujba Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză. binecuvintează lucrările la casa parohială

Sâmbătă, 13 august:

- la comandamentul Diviziei 4 Infanterie „Gemina” din Cluj-Napoca, participă la manifestările prilejuite de împlinirea a 90 de ani de la înființarea marii unități; săvârșește o slujbă de mulțumire, rostește un cuvânt și acordă distincția „Crucea Transilvană”, d-lui G-ral Bg. dr. Dumitru Scarlat, comandantul Diviziei și d-lui G-ral Ioan Manci, locțiitorul comandantului.
- binecuvintează lucrările de amenajare la bisericuța provizorie de la nou înființata parohie „Sfântul Nectarie” din Dej; pune piatra de temelie a viitoarei biserici și acordă distincția „Crucea Transilvană”, d-nei Susana Fărcaș, principalul donator.

Duminică, 14 august:

- în biserica cu hramul „Schimbarea la Față”, slujește Sfânta Liturghie și predică; hiroteseste iconom pe pr. Petru Ioan Ilea.
- în mănăstirea Nicula, săvârșește, în sobor de arhierei, Vecernia Mare și Litia. Asistă la slujba Privegherii, la Utrenie și la slujba Prohodului Maicii Domnului.

Luni, 15 august:

- în sobor de arhierei, slujește Sfânta Liturghie la hramul Mănăstirii Nicula și rostește un cuvânt de învățătură.

Marti, 16 august:

- conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial.
- în biserica din Sovata Băi, săvârșește slujba Vecerniei

Vineri, 19 august:

- vizitează Mănăstirea Recea, jud. Mureș

Sâmbătă, 20 august:

- în biserica parohială din Muntele Băișorii sfințește monumentul eroilor; în Băișoara săvârșește o slujbă de mulțumire la sărbătoarea fiilor satului și rostește un cuvânt; la monumentul eroilor săvârșește o slujbă de pomenire.
- în Catedrală, slujește la Vecernia Mare și la Litie.

Duminică, 21 august:

- în Catedrală, săvârșește Sfânta Liturghie și predică.
- în Catedrală, săvârșește slujba Vecerniei și a Paraclisului Maicii Domnului și rostește o cateheză.

Luni, 22 august:

- conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial. la reședință, îl primește pe Acad. Nicolae Edroiu.
- împreună cu Pr. Cristian Baciu, consilier administrativ, vizitează parohia Turda Băi.
- participă la recepția oferită de Președintele Ungariei, Páll Smith, cu ocazia zilei Sfântului Ștefan.

Marti, 23 august:

- vizitează parohiile Lujerdiu și Apahida

Miercuri, 24 august:

- în biserica parohială din Cornești, săvârșește slujba Vecerniei și binecuvintează demisolul bisericii noi.

Joi, 25 august:

- vizitează parohiile Maieru, Sângeorz Băi și Ilva Mică din protopopiatul Năsăud.

Vineri, 26 august:

- acordă un scurt interviu pentru postul Radio România Actualități.
- în Catedrală, sfințește antimisele pentru parohiile din protopopiatul Năsăud.

Sâmbătă, 27 august:

- în biserica parohială din Someșu Rece, săvârșește taina Cununii pentru tinerii Andrei și Alin Pop Cozma.
- săvârșește slujba punerii pietrei de temelie la viitoarea biserică din Straja, parohia Iurii de Câmpie și rostește un cuvânt învățătură.

Duminică, 28 august:

- împreună cu IPS Arhiepiscop Irineu al Alba Iuliei și PS Episcop Visarion al Tulcii, sfințește biserica din Ciumbud, Alba Iulia și rostește un cuvânt de învățătură.

Luni, 29 august:

- (Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul)
- săvârșește Sfânta Liturghie la hramul Mănăstirii Cormaia și rostește un cuvânt de învățătură.

Marti, 30 august:

- conduce ședința Permanenței Consiliului eparhial.

Miercuri, 31 august:

- săvârșește o slujbă de binecuvântare la noul sediu al Consiliului Județean Cluj și rostește un cuvânt.
- la reședință, îl primește pe Acad. Ioan Aurel Pop.

PS VASILE SOMEȘANUL

Miercuri, 3 august:

- oficiază Sfântul maslu în biserica „Sfântul Dimitrie Basarabov” din Cluj-Napoca.

Vineri, 5 august:

- împreună cu Preasfințitul Episcop Timotei al Episcopiei Ortodoxe Române din Spania și Portugalia participă la procesiunea cu Icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Mănăstirea Secul Putnei și cu Sfinte Moaște la Mănăstirea „Schimbarea la Față” de la Petreștii de Sus, prot. Turda.

Sâmbătă, 6 august:

- împreună cu Preasfințitul Părinte Episcop Timotei, oficiază Sfânta Liturghie la hramul Mănăstirii „Schimbarea la Față” de la Petreștii de Sus;
- la Mănăstirea „Adormirea Maicii Domnului” de la Florești, prot. Cluj II oficiază slujba Privegherii și o tunderă în monahism a unei surori.

Duminică, 7 august:

- slujește Sfânta Liturghie la biserica „Sfântul Vasile cel Mare” de la Căminul de Bătrâni din Bistrița;

- oficiază Sfântul Maslu în biserica „Sfântul Arhidiacon Ștefan” din Cluj-Napoca, prot. Cluj II.

Luni, 8 august:

- slujește Paraclisul Maicii Domnului în biserica „Pogorârea Sfântului Duh” din Cartierul Zorilor, Cluj-Napoca II.

Marti, 9 august:

- oficiază Sfântul Maslu în capela Institutului Oncologic din Cluj-Napoca.

Miercuri, 10 august:

- la Cimitirul bisericii din Mănăștur oficiază slujba înmormântării „Mamei Ana”;
- oficiază Sfântul Maslu în biserica „Sfinții Cosma și Damian” de la Spitalul T.B.C. din Bistrița.

Joi, 11 august:

- oficiază Sfântul Maslu la Spitalul de Recuperare din Cluj-Napoca.

Vineri, 12 august:

- oficiază Sfântul Maslu în biserica Mănăstirii „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” de la Parva.

Duminică, 14 august:

- slujește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca;

- în sobor de Ierarhi, în frunte cu Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei slujește la Mănăstirea Nicula.

Luni, 15 august:

- în același sobor de Ierarhi slujește Sfânta Liturghie la hramul Mănăstirii Nicula.

Duminică, 21 august:

- slujește Sfânta Liturghie la Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” de la Râșca de Sus, prot. Huedin cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la ridicarea bisericii. Preotul Marius Blaga este hirotesit „Sachelar” și sunt acordate Diplome de Aleasă Cinstire;
- oficiază Sfântul Maslu în biserica din Popești, prot. Cluj I și săvârșește o hirotesie întru „Iconom”.

Duminică, 28 august:

- slujește Sfânta Liturghie la resfințirea bisericii din Ceanul Mare, prot. Turda, hiroteseste întru „Iconom” pe preotul paroh Vasile Tarța, înmânează Diplome de Aleasă Cinstire, participă la o prezentare de carte și oficiază slujba Parastasului la Mormântul Eroilor Patriei din incinta bisericii, participă la depunerea coroanelor de flori și la premiarea veteranilor de război.

Luni, 29 august:

- slujește Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

Pelerinaj în Țara Sfântă

3 - 9 oct 2011

Ziua I

Plecarea din Cluj-Napoca cu autocar spre București. Sosire pe Aerop. Ben Gurion, lângă Tel Aviv. Transfer aeroport-Ein Karem patria Sf. Ioan Botezătorul și vizitarea bisericii și a criptei în care s-a născut cel mai mare om născut dintr-o femeie și fântâna Feocioarei Maria. Cazare și cină la Hotel 4* în Bethlehem.

Ziua II

Mic dejun. Începem ziua cu vizitarea orașului Betlehem: vizitarea Bisericii Nativității și a criptei unde s-a născut Domnul, Biserica catolică Sf. Ecaterina și Grota Laptelui. Opțional continuarea călătoriei în deșert cu minibus arabe până la Mănăstirea Sf. Sava și Sf. Teodosie. Cină și cazare la hotel 4* în Bethlehem.

Ziua III

Mic dejun. Începem ziua urcând pe Muntele Măslinilor, vizitarea Mănăstirii ruse Eleon, a bisericii Pater Noster (Tatăl nostru), a Bisericii Dominus Flavit (Domnul a plâns), Biserica Națiunilor (Agonie) Grădina Ghetsimani cu Biserica Mormântului Maicii Domnului și Peștera Getsimani. Vom intra în cetate prin Poarta Sf. Ștefan (Poarta Leilor). Vizitarea casei în care a locuit Maria în Cetatea Antonia. Parcurgerea pe jos a Viei Dolorosa cu cele 14 Stații în care s-a oprit Domnul până la Sfântul Mormânt. Urcare pe Golgota, Piatra ungerii, vizitarea tuturor paracliselor sfinte. **Opțional, la ora 23:00-deplasare la Sfântul Mormânt pentru a se participa la Sf. Liturghie de la miezul nopții** (autocar gratuit numai la dus). Cină și cazare la Hotel de 4* în Ierusalim

Ziua IV

Mic dejun. Vizitarea Ierusalimului de vest cu clădirile guvernamentale și clădirea Cnesetului parlamentului israelian. Vizită pe Muntele Sionului, la Biserica Adormirii Maicii Domnului, Foișorul -Cina cea de taină (locul primei biserici creștine din lume), Mormântul marelui Rege David. Vizită la Zidul

Plângerii și la Căminul și Biserica românească din Ierusalim. La cerere (făcută din România), vizită la Yad Vasem-muzeul holocaustului. Cină și cazare Hotel de 4* în Ierusalim.

Ziua V

Mic dejun. Deplasare Ierusalim - Ierihon - cel mai vechi oraș din lume: vizită la biserica greco-ortodoxă unde vom vedea Dudul lui Zacheu și Biserica și Căminul românesc de la Ierihon. Privire asupra Muntelui Carantania. Continuăm drumul până la Hozeva, pentru vizitarea Mănăstirii Sf. Gheorghe cu moaștele Sf. Ioan Românu de la Neamț. Coborâm la Marea Moarta, 400 m - cea mai joasă mare de pe glob. Deplasare la Qumran (vechiul Centru al Esenienilor) la Marea Moartă, scurtă oprire la Magazinul cu produse cosmetice. La cerere baie în Marea Moartă - gratuită la ștrandul Chibutzului Kalia. Deplasare spre Nord spre Galileea, urcând pe Valea Iordanului, la Yardenit vizită la locul amenajat al botezului. Cină și cazare în orașul Tiberias la hotel de 4*.

Ziua VI

Mic dejun. Deplasare la Cana, vizită la biserica ortodoxă, aflată pe locul casei lui Simion Cananitul unde a avut loc prima minune din Galileea, transformarea apei în vin. Continuăm cu orașul Nazaret. Vizitarea Bisericii ortodoxe Sf. Gavril cu izvorul Mariei, pictată de Frații Moroșanu în anul 1977. Vizitarea Bisericii catolice Buna Vestire, cea mai mare construcție de cult din Orientul Apropiat. Capernaum Cetatea Domnului, Tabha unde Iisus a săvârșit minunea înmulțirii a 5 pâini și 2 pești. Muntele Fericirilor, vizitarea bisericii. Opțional, în funcție de timp, plimbare cu o copie a "bărcii lui Iisus", pe apele sfinte, și vizită la Caprifabrica de aur și diamante. Cină și cazare în Tiberias la hotel de 4*.

Ziua VII

Mic dejun. Părăsim orașul Tiberias și ne îndreptăm spre Muntele Tabor, vizitarea bisericii ortodoxe, aflate pe locul Schimbării la Față.

Continuăm cu orașul Haifa, splendid oraș port la Mediterană, aflat într-un mare golf la poalele Muntelui Carmel. Vom privi Templul cultului Bahai, cu grădinile pe terase etajate, superioare grădinilor de la Versailles. Vom vizita Biserica Stela Maris - Steaua Mării, cu grota Sf. Prooroc Ilie Tezvitaneanul. Părăsim Haifa și ne îndreptăm pe coasta Mediteranei spre Aeroportul internațional Ben Gurion pentru decolarea spre București încărcăți de emoții și mulțumiți că ați vizitat Țara Sfântă și ați mers pe drumurile lui Iisus.

Preț: 750 EUR

Prețul include: bilete de avion București - Tel-Aviv și Tel-Aviv - București; taxe de aeroport; asistență în aeroport la sosire și plecare; primire și transfer de la și la aeroport la sosire și plecare în Israel; 6 nopți cazare la hotel de 4* în Bethlehem (2 nopți), Ierusalim (2 nopți) și Tiberias (2 nopți) - categoria hotelurilor este cea oficială pentru Israel și Palestina; 6 zile demipensiune (mic dejun și cină); taxa de intrare la obiectivele religioase și turistice din program (Ghetsimani, Capernaum, Ierihon, Betlehem și taxi pentru Muntele Tabor); autocar 3* pentru transport în Israel pe toată durata programului; ghid evreu de naționalitate română în Israel; preot însoțitor pentru grup;

Pretul nu include: tips-uri (30 €); asigurarea medicală de sănătate; programele opționale; transport la București;

Acte necesare: pașaport valabil încă 6 luni de la data plecării

ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A VADULUI FELEACULUI ȘI CLUJULUI

CENTRUL DE PELERINAJE

Piața Avram Iancu, nr. 2, Cluj - Napoca (RO)

Tel./ Fax: 0264/431020 și 0723583822;

E-mail: pelerinaje@mitropolia-clujului.ro

RADIO RENĂȘTEREA

CLUJ - 91 MHz / FM

BISTRIȚA - 102 MHz / FM

Grila de programe iulie - septembrie 2011

Ora	LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SĂMBĂȚĂ	DUMINICĂ	
06.00	Rugăciunile dimineții							
06.30	CEASURILE DIMINEȚII 07.00 Radiojurnal							
08.00	Miercuri și vineri: SFANTA LITURGHIE (in direct din Catedrala Mitropolitană)							
10.05	Sfinții Părinți, contemporanii noștri							
10.35	Cântări bisericești							
11.00	Dăruind vei dobândi	Pururi tânăr	A doua șansă	Universitaria	Medicina azi	Cultura în actualitate	10.00 SFANTA LITURGHIE (in direct din Catedrala Mitropolitană)	
11.30	Păhărelul cu nectar (r)							
12.05	Experiențe pastorale (r)	Cerul pe pământ (r)	Ca toți să fie una (r)	Cuvântul Ierarhului (r)	Din Viață și din Dub (r)	Liturghie și icoană (r)		
12.35	Arhiva de folclor							
13.00	Radiojurnal							
13.10	Post Meridian Magazin					Mărturii din viața monahală	Dialoguri	
14.00						Teatru radiofonic		
15.00						Învățăture duhovnicești	Armonii de vară	
16.00						Apa cea Vie a Ortodoxiei	Catehism (r)	
16.30						Byzantion		
17.00	Radiojurnal					Evanghelie și Liturghie		
17.15	Cuvântul Vieții							
18.00	VECERNIA (in direct din Catedrala Mitropolitană) Acatistul zilei (miercuri și vineri in direct din Catedrala Mitropolitană)					PRIVEGHEREA (in direct din Catedrala Mitropolitană)	VECERNIA Paraclisul Maicii Domnului Program catehetic (in direct din Catedrala Mitropolitană) Arhiva de folclor (r)	
19.30	Păhărelul cu nectar							
20.05	Dăruind vei dobândi (r)	Pururi tânăr (r)	A doua șansă (r)	Universitaria (r)	Medicina azi (r)			
20.35	Arhiva de folclor (r)							
21.00	Cerul pe pământ	Ca toți să fie una	Cuvântul Ierarhului	Din Viață și din Duh	Liturghie și icoană			
21.30	Armonii de seară							
22.00	Radiojurnal							
22.10	Sfinții Părinți, contemporanii noștri (r)							
22.40	15.05 - 15.20 Miniconcert Rugăciunile de seară							
23.00	Clasica					Clasica		
00.00	Radiojurnal (r)					Tainele Operei		
00.15	Cuvântul Vieții (r)					Dialoguri (r)		
01.00	Clasica							
02.00	Dăruind vei dobândi (r)	Pururi tânăr (r)	A doua șansă (r)	Universitaria (r)	Medicina azi (r)	Apa cea Vie a Ortodoxiei (r)	Mărturii din viața monahală (r)	
02.30	Arhiva de folclor (r)							
03.00	Clasica							
04.00	Cerul pe pământ (r)	Ca toți să fie una (r)	Cuvântul Ierarhului (r)	Din Viață și din Dub (r)	Liturghie și icoană (r)	Catehism (r)	Experiențe pastorale (r)	
04.30	Cântări bisericești (r)							
05.00	Clasica							

RADIOJURNAL: L-D 07.00 13.00 17.00 22.00 ȘTIRI: L-Ma-J 08.00 09.00 10.00 12.00 14.00 15.00 16.00 20.00 Mi-V 10.00 12.00 14.00 15.00 16.00 20.00 S 8.00 09

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ

Vicepreședinte:
PS Episcop vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. dr. Ștefan Iloaie, Pr. Prof. dr. Ioan Chirilă,
Pr. Bogdan Ivanov, Pr. Cristian Sonea, Lect. dr. Radu Preda

Director:
Pr. Cătălin Pălimaru

RENĂȘTEREA

Editura Renașterea * Piața Avram Iancu, 18
400117, Cluj-Napoca * Telefon / Fax 0264-59.96.49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095

IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENĂȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Delia-Maria Kerekes

ADMINISTRAȚIA ȘI DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI:
Pr. Ioan Bizău, Elena Chirceș, Arhim. Andrei Coroian,
Doina Curticăpeanu, Cezar Login,
Pr. Grigore Dinu Moș, Aurel Sasu, Paul Siladi,
Protos. Simeon Pinteș, Nicolae Turcan

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Ca să fim poporul lui Israel

U mii de ani în urmă, popor mult, înveșmântat în haine aspre, cu toiege în mâini, cărându-și toată averea în spinare sau pe măgăruși și mânănd din urmă turme de animale, ieșea la chemarea lui Dumnezeu în pustietate, părăsind trufașele ziduri ale Egiptului.

La chemarea lui Dumnezeu spre o izbăvire mai adâncă și veșnică, și acum, mai aproape de capătul veacurilor, oamenii se străduiesc după putere. Un chip de strădanie cred că poate fi și acesta. Peste o sută de tineri, cei mai mulți dintre ei elevi și studenți, au ales să iasă din ale lor – case, studii, servicii, familii, obiceiuri de zi cu zi – și să participe și anul acesta la tabăra organizată pe perioada postului Adormirii Maicii Domnului de ASCOR Cluj-Napoca.

Pustia, ce-i drept de data aceasta una înverzită, s-a umplut de viață și a devenit loc desfătat. Vremea era de rugăciune, de căutare mai cu osârdie a lui Dumnezeu și de alergat la Preacurata Stăpână, de adâncire în cunoașterea noastră și a celorlalți. Am citit undeva că un prizonier rus a spus: „L-am căutat pe Dumnezeu, dar nu L-am aflat. Mi-am căutat sufletul meu, dar nici pe acela nu l-am găsit. Și-atunci mi-am căutat fratele - și i-am găsit pe toți trei.” Taberele ASCOR sunt în primul rând un astfel de prilej: de a te apropia de Dumnezeu și de a te cunoaște mai sincer, mai deplin, mai adevărat întâlnindu-te cu fratele tău.

Timp de ospăț duhovnicesc – tabăra de la Văleni organizată de ASCOR Cluj, unde tinerii uniți de același cuget și de aceeași suflare au petrecut două săptămâni de nesfârșită bucurie frățească întru trăirea și întărirea credinței

Anul acesta, locul de întâlnire între frați, locul ales de ASCOR Cluj-Napoca pentru tabăra de vară a studenților a fost localitatea Văleni din județul Maramureș. Ca să ajungi acolo, treci prin sate în care oamenii încă ies duminica în uliță sau la șosea îmbrăcați în straie populare, și dincolo de dealuri înverzite, despărțită de restul lumii de o pădure, e un fel de poiană, loc de pustnicie. Aici e ridicat un schit mic de lemn, cu hramul Nașterea Maicii Domnului. În acest loc lumina vine ziua numai de la soare, iar când se întunecă afară - de la lumânare sau de la lanternă, dacă le ai. În jurul acestui schit deasupra căruia cerul înalt se acoperă noaptea de stele limpezi, suflete căutând mântuirea s-au rugat și s-au bucurat timp de două săptămâni. Peste acest capăt de lume s-a pogorât două săptămâni binecuvântarea lui Dumnezeu mai ales prin săvârșirea zilnică a Sfintei Liturghii și prin vizitele Înalt Preasfințitului Serafim Joantă și a Înalt Preasfințitului Iosif.

Schitul cu pardoseala acoperită de cergi de lână, cu stâlpi de lemn diformi și prin crăpăturile căruia au intrat, pe rând, răcoarea dimineții și lumina amiezii, a fost locul în care Înalt Prea Sfințitul Serafim Joantă și câțiva preoți maramureșeni au pus degetul pe rană, analizând problemele comunităților din zonă și ale comunităților de azi, românești și străine, în general. A fost și locul de mărturisire a minunilor lui Dumnezeu, pe care credința tare, lipsită de viclenie a oamenilor simpli le lasă să se petreacă. Așa am aflat de convertiri și vindecări miraculoase petrecute chiar în inima unui sat din apropierea taberei, dar și de faptul că viața unui preot de țară nu e deloc una lipsită de aventură, că uneori să fii preot de țară presupune să te furișezi pe după garduri, să scapi de câini, să te păzești de urmăritori și să sari pe fereastră ca să poți împărtași un om care tânjește după

Hristos, dar pe care rudele îl împiedică din răsuferință să ajungă la biserică. La fel, am înțeles cum într-un sat oarecare, în care viața decurge banal, un toc de ochelari poate însemna o comoară. Am înțeles aceasta atunci când l-am văzut pe același părinte de la țară scoțând din reverendă un asemenea toc, deschizându-l, căutând în el una dintre foile care pentru el păreau așa prețioase și pe care cu grijă le adăpostise acolo. Pe acele foi părintele scrisese cu mâna lui cuvinte auzite de la oameni îmbunătățiți duhovnicește, cuvinte în care el simțise vuietul Duhului Sfânt și pe care voia să ni le împărtășească și nouă.

Cu multă dragoste și dăruire, tinerii au fost grabnic ajutători la orice fel de muncă. Adunatul, întorsul și transportarea fânului a fost o indeletnicie istovitoare, dar mobilizatoare pentru toată comunitatea taberei

Spre sfârșitul taberei, în același schit în care am aflat odihnă, întunecimea serii a acoperit cu blândețe taina sufletelor noastre care își vedeau mai limpede rănilor ascultându-l pe Înalt Prea Sfințitul Iosif. Înaltul Iosif a vorbit despre problemele care-i dor cel mai mult pe oamenii contemporani, despre egoism și criza comuniunii manifestată în criza familiei, eșecul relațiilor femeie-bărbat și chiar a relațiilor de amicitie, de criza comunității și de lipsa de comuniune, în general.

Am avut mult de învățat de la oamenii pe care i-am cunoscut sau i-am cunoscut mai bine în tabără; și nu numai de la cei mai mari în jertfă, dragoste și răspundere pentru sufletele noastre, nu numai de la ierarhii care ne-au vorbit, ci și de la ceilalți participanți la tabără. Mi-au rămas vii și lucrătoare lăuntric modestia și lipsa de pretenții a unei fete care ajuta cu orice i s-ar fi cerut, fără să aibă cea mai mică nemulțumire, bucuria dezinteresată a unei alte fete care observase ceva ce mie nu-mi sărise în ochi – delicatețea cu care unul dintre băieții își lega cu un fir de iarbă florile culese din pădure, grija celor care îi citeau din cărți sfinte unui frate orb, jertfa altora care au rămas la bucătărie zile în șir, muncind zi lumină și lipsindu-se de odihnă și de doritele cateheze, pentru ca nouă, celorlalți, să nu ne lipsească nimic la masă.

Nu aș vrea să las impresia că nu a existat nici o supărare și nici o lipsă. În unele nopți a fost foarte frig, în unele zile a trebuit să umblăm cu ciubote de gumă prin noroaie, pentru că ploua, o seamă de vietăți ne-au tulburat alte dați somnul, printre noi au fost și oameni care s-au îmbolnăvit sau au suferit în vreun fel sau altul. Ba au existat și momente de tensiune sau nemulțumire, mai ales din pricina slăbiciunilor și a neputințelor noastre. Totuși, toate acestea au fost episoade trecătoare și nu au însemnat decât prilejuri de lepădare de sine și implicit de creștere a noastră în credință, în încredere în Dumnezeu și în apropierea de ceilalți.

Atelierele, jocurile, drumețiile au sudat și mai mult relațiile de prietenie și comuniune în tabăra de la Văleni

S-au organizat ateliere de litografie, de metaniere, de muzică psaltică și bătut toaca, chiar și de astronomie, pentru că doi dintre noi au adus o lunetă. S-au făcut pelerinaje și drumeții, s-a jucat șah, s-a cântat la chitară și la sfârșit, pe un frig aspru de noapte, ne-am încercat mulți dintre noi vocile în jurul unui foc de tabără.

Peste toate, liant între zile și nopți, între episoadele din viața noastră, între noi și alții și între noi și Dumnezeu, au

fost duhul de rugăciune în care am încercat să ne adâncim împreună cu părintele duhovnic al celor mai multora dintre noi, părintele Ciprian Negreanu, și bucuria de a-l avea pe dânsul în mijlocul nostru. Nădăjduim să avem puterea de a ne folosi duhovnicește de tot ce am descoperit și înțeles în tabăra de anul acesta, ca să devenim cu adevărat „poporul lui Israel”, cum ni se adresa uneori în tabără părintele, într-un fel de glumă serioasă. Până acolo este însă cale lungă de osteneală, de luptă și de renunțare continuă la noi înșine.

✠ Maria-Magdalena Diaconu

După cum spunea Alin-Nicolae despre tabăra de la Văleni, undeva pe la jumătatea taberei: „Parcă aș citi o carte foarte bună și acum sunt pe la jumătatea cărții și deja îmi pare rău că se apropie de final”.

Cu acest gând Alin a descris foarte bine sentimentul care mă încercă și pe mine.

Inițial, am avut rețineri în privința venirii sau nu în tabără, ținând cont că nu cunoșteam pe nimeni. Îmi erau familiare doar câteva chipuri pe care le mai văzusem la bisericuța din Hasdeu unde obișnuiam să vin cu sora mea la Liturghia de Duminică.

Dar împins de la spate de sora mea, mi-am luat inima în dinți și am plecat în tabără.

Acum ma bucur enorm de mult că am fost în tabără, că i-am cunoscut pe cei din ASCOR Cluj, oameni minunați și caractere minunate, că am putut să iau parte la viața duhovnicească, marea binecuvântare pe care o aveți.

Dumnezeu să vă aibă în pază și să vă dea putere mai departe în organizarea unor astfel de evenimente, care pot schimba vieți!

Biserica Ortodoxă și Omul în acest veac

Iscutam cu un prieten care a suferit o mare pierdere de curând și îmi spunea că se simte ca într-o cameră întunecată, iar cu trecerea timpului parcă nici nu mai vrea să iasă, durerea devenind singurul lucru pe care îl poate simți. Tind să cred că tot omul simte asta, mai ales în ultimii ani. Veacul creștinătății a trecut de la brutalitatea sălbatică a primilor asupritori și de la martirii ce s-au sfințit prin moartea într-o credință, la un întuneric fin, o șoaptă ce îți întoarce cugetul de la Dumnezeu la plăcerea în finitul lumesc. Dumnezeu e infinit, iar la infinit și noi suntem chemați! Sfântul Grigorie de Nyssa a spus atât de bine: „Dacă și-a despărțit cineva puțin cugetarea de trup și de robia patimilor și s-a eliberat de neînțelepciune și și privește sufletul cu un gând neviclean și sincer, va vedea în chip curat în firea acestuia iubirea lui Dumnezeu cea către noi și scopul pentru care ne-a zidit”.

Multe lucruri ne-au fost răpitate chiar de noi înșine. Ne-am răpit liniștea sufletească, bucuria cea întru Duh și milostenia cea degrabă către frați și ne-am lăsat în paragină și groapă. Dar tot noi trebuie să le dobândim din nou, cu silință și rugăciune, să ne scoată Dumnezeu de unde suntem și cu El să lăsăm în urmă nenorocirea, să pășim renăscuți pe drumul, mai bine zis, pe muntele credinței! Sfântul Isaac Sirul spune multe lucruri în legătură cu omul înțelept și matur duhovnicește și povățuiește cum să ajungem să fim așa: „Înțelepciunea Crucii se ascunde în suferința pe Cruce.” Și mai mult, „Fii persecutat, mai bine decât să fii persecutor. Fii crucificat, mai bine decât să fii crucificator. Fii nedreptățit, mai bine decât să fii nedrept cu altcineva. Fii oprimat, mai bine decât să fii zelos. Preferă bunătatea în locul dreptății.” Sfântul Isaac Îl dă exemplu chiar pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care s-a

lăsat purtat prin toată răutatea omenească, iar în tot timpul acesta a fost smerit, a iubit pe toți care L-au persecutat și i-a binecuvântat și în ultima Sa clipă pe Cruce. De ce? Pentru că El vede adâncul nostru, așa cum și noi trebuie să ne purtăm inimile tocmai spre adâncul inimii aproapelui nostru, iar apoi spre toată frația cea pământescă.

Să rămânem cu îndemnul unei simple cugetări la propriul nostru adânc: să mergem, fraților, la părintele duhovnic și să-L găsim acolo pe Dumnezeu, după credința fiecăruia, și să-I spunem Lui tot răul făcut dar și toată suferința! Să căutăm spre aproapele și să dăruim dragoste, iar Dumnezeu ne va milui, întru marea Lui dragoste de oameni!

„Bunăstarea îți aduce mulți prieteni, nenorocirea însă îi încearcă.” Sfântul Ambrozio al Milanului

✎ Andrei Mitrică

Cuvinte de Duh de la ÎPS Iosif Pop pentru tinerii veniți în tabăra de la Văleni

 Cuvinte de Duh de la ÎPS Iosif Pop pentru tinerii veniți în tabăra de la Văleni

În tabăra de anul acesta organizată de ASCOR Cluj într-un cadru pitoresc din localitatea Văleni, Maramureș, tinerii au avut marea binecuvântare și bucurie de a-i fi văzut și auzit pe Înalt Preasfințitul Iosif Pop, mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale și pe Înalt Preasfințitul Serafim Joantă, mitropolitul Germaniei, al Europei Centrale și de Nord, ierarhii fiind invitați să țină un cuvânt nevoitorilor adunați în corturi pentru a petrece timp de două săptămâni în liniște, rugăciune și desfătare duhovnicească.

În timpul catehezelor și a discuțiilor cu Părintele Ciprian Negreanu, dar și în dialogurile cu mult așteptații invitați, ÎPS Serafim Joantă și ÎPS Iosif Pop, tinerii au adunat mângâiere duhovnicești, au primit sfaturi și răspunsuri mângâietoare și încurajatoare

Fiind foarte implicat în organizarea taberelor de tineri atât în Europa, cât și în România, ÎPS Iosif și-a manifestat toată deschiderea să participe și la tabăra desfășurată de ASCOR Cluj.

În debutul discuției, mitropolitul Iosif a accentuat importanța perpetuării și existenței unor astfel de întâlniri duhovnicești într-un cadru din inima naturii, pentru că potrivit Sfinției Sale, doar așa, prin comuniunea dintre tineri, prin comuniunea dintre creștini se poate transmite și tradiția. „Astăzi trăim mult prin tabere. E un fel de creștinism al taberelor. În Occident taberele au salvat Biserica. Nu ne vine să credem, dar așa e. Altfel, Biserica murea”, a subliniat arhiepiscopul mult îndrăgit pentru cuvântul blând, încurajator și plin de putere.

Mai mult decât atât, tinerii au fost sfătuiți să păstreze acest obicei, de împreună trăire într-un mediu de rugăciune, de Liturghie, de cateheză, chiar și după absolvirea facultății, după găsirea unor locuri de muncă și chiar după întemeierea familiilor, pentru că oamenii sunt într-o căutare permanentă de comuniune cu cei din jur. „De aceea experiențele pe care le aveți nu numai la Liturghie, nu numai duminică la Biserică, ci faptul că trăiți împreună pentru câteva săptămâni, sunt unice și euharistice în sensul de mulțumire, de grațitudine că ne cunoaștem unii pe alții, că putem să ne simțim frați”, a spus ÎPS Iosif.

Timizi și mai șovăielnici de la început, tinerii s-au descătușat pe parcurs, dând întrebări adesea mult prea personale, dar la care așteptau răspunsuri directe, mângâietoare și explicative. De exemplu, pentru cei care erau preocupați de relațiile de prietenie zguduite sau eșuate, despre cum ar

trebui să acționeze unul dintre cei doi părășiți sau suferinzi, ÎPS Iosif a oferit sfaturi extrem de utile, ancorate în învățăturile Sfinților Părinți care pun accent în primul rând pe valoarea jertfei, a iubirii dezinteresate, a iubirii în Duh care se poate dobândi prin multă rugăciune pentru aproapele, dar mai ales pentru cel sau cea care la un moment dat a fost abandonat din plictiseală sau din stingerea unui sentiment care părea a fi iubire.

„Uneori durerea e așa de mare, încât nu știi cum să continui”, se tânguia mulți care au suferit din cauza unei dragoste rănite. Nedumerirea lor se referea la imposibilitatea de a rezista în fața durerii, întrebând cum ar trebui să depășească momentul și starea astfel încât să nu disprețuiască persoana care le-a fost odată dragă. Cu deosebită delicatețe și cu multă înțelegere pentru frământările unor suflete atente pentru modul de viață pe care ar trebui să îl urmeze, mitropolitul Iosif i-a îndemnat pe interlocutorii săi să caute scăparea în rugăciune și în Duh, subliniind că rugăciunea înseamnă comuniune și întâlnire în Duh, înseamnă dragoste, înseamnă să îți dai viața pentru celălalt. Potrivit Sfinției Sale, în rugăciune se descoperă libertatea și posibilitatea de a iubi pe oricine și oricât de mult, fără să existe vreo limitare spațială sau geografică. „Dar starea de suferință după o despărțire sau după o îndepărtare e o stare în care tu continui să fii ceea ce ai fost pentru celălalt, nu te schimbi”, a fost cuvântul tălmăduitor al ierarhului.

Vorbind despre jertfă și dăruirea pentru aproapele, discuția s-a axat și pe calitatea fiecărui om de a se pune în pielea celuilalt. „Adică să poți să plângi cu cei ce plâng, să te bucuri cu cei ce se bucură, iar acesta este un exercițiu aproape imposibil”. Or, dăruirea pentru aproapele se manifestă și în căsătorie, unire între oameni despre care ÎPS Iosif a spus că este binecuvântată și în care Dumnezeu pune întreaga omenire. Într-o familie unde există dragoste, dăruire, împlinire, copiii învață de la părinți, transmitând mai departe aceste valori în prietenii pe care le au, în familiile pe care le formează, dar și lumii întregi. Potrivit Sfinției Sale, la polul opus este individualismul, egoismul, posesia, gelozia și dorința de a fi superior omului pe care pretinzi că îl iubești. „Egoismul nu îl putem sparge decât prin renunțare la sine. Orice renunțare la sine, cât de mică, ne pune într-o stare de comuniune cu ceilalți. Orice, orice. Uneori de la pixuri, de la cărți, de la caiete, de la cursuri, de la orice, de la a-l ajuta pe unul care nu are posibilitate cu orice lucru mic. Sigur, până la rugăciunea pentru celălalt, dar în total anonim. Asta e foarte greu să facem. Însă ceea ce este foarte plăcut lui Dumnezeu și te scoate din starea de egoism, la fel într-un mod mai ascuns, este să îi ajuți pe cei pe care nimeni nu vrea să îi ajute”, i-a îndemnat mitropolitul pe tineri.

În Poienile Izei dornicii de port național și de trăire în tradiție au descoperit oameni cu sufletul mare și au ascultat istoria monumentului istoric, a Bisericii din lemn din localitate care datează din secolul al XVII-lea, înălțată mai mult în secolul al XVIII-lea, edificiul fiind unul dintre cele opt biserici incluse în Lista Internațională a Moștenirilor a UNESCO.

De la preocupări interumane, dialogul a continuat cu răspunsuri la frământările duhovnicești. Astfel, pentru cei îngrijorați de starea de îndepărtare de Dumnezeu și de pierdere a bucuriei și a mângâierii Harului, ÎPS Iosif a venit cu un cuvânt de îmbărbătare și de încurajare, spunându-le tinerilor că trebuie să se înarmeze cu răbdare, cu rugăciune și să fie pregătiți de luptă. „Pentru că Dumnezeu îți dă, Dumnezeu te poartă, apoi te pune cu picioarele pe pământ și îți spune: - Fiule, fiică, ai primit. Acum este al tău să dai! - Iar aceasta e abia începutul frumuseții unei lupte pe care o vom duce sau o duce Hristos pentru noi, în noi și cu noi până la capăt”, a conchis Înaltul Iosif.

Cu gândul la Dumnezeu, cu dorul de a purcede pe cale îndeplinirii poruncilor, începătorii în ale duhovniciei au vrut să afle ce fapte pot fi făcute doar de dragul Creatorului

nostru. „De dragul Lui Dumnezeu trebuie să ne iubim pe noi înșine. A ne iubi pe noi înseamnă a ne cunoaște, a avea grijă de suflet și a-l cultiva cu rugăciune, cu atenția spre ceilalți, cu dragostea pentru părinți, cu ascultare, cu a-l auzi pe celălalt”, a fost răspunsul ÎPS Iosif. Astfel, căutătorilor de împlinire duhovnicească li s-a descoperit că lui Dumnezeu îi place ca fiecare om să se iubească pe sine și să nu facă nimic din ceea ce i-ar putea cauza suferință. Pentru aceasta, potrivit ÎPS Iosif, trebuie ca fiecare să își cultive propria-i personalitate, dar în sensul bun, cel de formare, adică de cunoaștere a sinelui, a omului în general și de descoperire a celorlalți. Toate acestea putând fi posibile prin ascultarea tresăririlor interioare ale inimii. „Și noi exersăm foarte mult acest lucru în familie, unde, de când suntem mici și până la moarte punem în practică fericirea de a fi sau de a nu fi împreună”.

Multe au fost povețele ÎPS Iosif. Desfășurându-și activitatea în străinătate, acolo unde creștinii sunt tratați mai mult ca și o minoritate, Înaltul a subliniat importanța mărturisirii credinței ortodoxe. I-a îndemnat pe tineri să fie misionari în mediul în care își desfășoară activitatea, povățuindu-i să încerce să îi învețe rugăciunea și pe alți semeni. Totodată, Înaltul Iosif a spus că un creștin trebuie să fie cu luare aminte la modul în care își trăiește și mărturisește credința, manifestând temeinicie, dar aplicând un stil discret, delicat, fără a izbucni în extremisme sau într-o pedagogie ostentativă. Potrivit Sfinției Sale, totul trebuie îndeplinit cu rugăciune, cu hotărâre, consecvență și ducere a unui mod frumos de viață. Iar cei care de la început s-ar putea să nu asculte, să batjocorească felul de a fi al unui tânăr creștin, desconsiderându-l pentru așa-zisă pierdere a vremii, să îl prigonească chiar, s-ar putea afla la un moment dat în situația de a se pune „la umbra aceluia mărturisitor ca să nu îi pice ceva în cap sau să nu alunece undeva. Dar pentru asta trebuie să fii stâlp. Or stâlpul este acolo, nu se mișcă, nu zice nimic, este o mărturie. Asta este atitudinea noastră. Să nu ascundem ceea ce suntem și să nu fim ostentativi. Să ai o cruciuliță la gât și când întreabă cineva cine ești tu, îi spui că ești creștin”, a conchis ÎPS Iosif.

✎ Tatiana Onilov

Limbajul costumului popular

 Cum 70 de ani, un fotograf ambulant s-a oprit în casa în care trăiesc azi. Bunicul, fratele lui și străbunicul s-au fotografiat purtând costumul popular specific zonei – Ibănești, Mureș. Pe atunci, haina îl comunica pe om după un cod riguros; costumul se schimba odată cu vârsta și transmitea informații despre situația materială și starea civilă.

Tânărul necăsătorit își făcea cunoscută starea civilă prin cămașa înflorată și pălărie cu pană înaltă și zgărdan, ornament din mărgelă. La fiecare moment important, lăsa ceva în urmă: pana (la căsătorie), zgărdanul (la nașterea primului copil), iar ornamentele cusute la mâneci și pe lângă gât în jos erau tot mai discrete.

Ținuta femeii respecta același cod. Cât era nemăritată, avea motive florale colorate (cheița) de-a lungul mânecii cămășii. După căsătorie, pe mânecă avea cusută doar o bandă decorativă în partea de sus (umăr) și-și acoperea capul cu un batic galben. Nevasta bogată își cosea umărul până la jos, din mărgelă. Cea săracă îl avea mai îngust, de la el pornind doar câteva șiruri de cheițe. După ce dădea naștere primului copil, femeia renunța la cromatica veselă și purta costumul caracteristic Țării Bârsei – sobru, în alb și negru.

Odată cu bătrâni, dispăre și limbajul costumului popular. Tinerii preferă versiunile „moderne”, adaptări etno influențate de modă.

✎ Adina Brânculescu

Material preluat din revista National Geographic

Redactor: Tatiana Onilov

Țechia: Andrei Mitrică, Ana-Maria Neag, Gabriela Bulgaru, Dana Filaropol, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dâga.

Adresa ASCOR:

Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:

Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca

Fax: 0264/595 300

revista.filocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567